

Déli Hírlap

Redacția și administrația:
TIMIȘOARA, I, Piața Brătianu No. 3.
Telefon: 28—10.

GAZETA MAGHIARILOR
DIN BANAT

Nr. cererii de insc. în Reg. publ. per 934/1938
Trib. Timișoara
Redactor resp. Dr. VARNAY ELEMÉR

A NÉPCSERE

fogalma nem új a történelemben. Legutóbb Hitler német vezér és kancellár beszélt róla a birodalmi gyűlésen. A népcseré nemzeti kisebbségi csoportoknak átköltztetését jelenti az anyaországba. Ez olyan országok között lehetséges, ahol a lakosság egy bizonyos rétegének kicserélésére megvan a mód azon adottság folytán, hogy mindegyikben a másiknak nemzetiségéhez tartozó polgárok egy idegen államban élő nemzetcsoportját egy másik ország régi hazájába telepíti. Ezt átköltöztetésnek nevezzük. Úgy a népcseré, mint a népek átköltöztetése rokon a népvándorlással, melynek egyik fajtáját képezik. Az ősi népvándorlások egy-egy egész nemzettestnek, illetve néptörzseknek egyik helyről a másikra való vándorlását jelentette. A pástoréletet folytató régi népek között szakadatlan volt a vándorlás. Ha a törzs tagjai már nagyon elszaporodtak, vagy igen nagy volt az állatlomány, felkereskedtek és új, dúsabban termő legelőket kerestek. Európa mai népei csaknem mind ilyen vándorlás útján jutottak mai hazájukba. Ez önkéntes vándorlás volt olyan korban, amikor a haza és az állam fogalmát nem ismerték. Az állandó letelepüléssel megalakultak az államok és a néptörzsek helyét a nemzetek foglalták el.

A modern népvándorlás — ha szabad ennek nevezni — különbözött a régiéktől. Népmozgalom ez is, de csak részleges, amikor valamely nemzet egyes részei vesznek vándorbotot kezükbe és politikai, vagy gazdasági okok miatt elhagyják régi hazájukat és új hont keresnek maguknak. Ilyen népmozgalmak voltak például, amikor nyolcszáz esztendő előtt a szászok Erdélybe költöztek és a mai napig megőrizték népi különállásukat. Ilyen volt a különböző népcsoportoknak a törökök elől való menekülése és a régi Magyarország területén való letelepülése. Ilyenek tekinthető a sváboknak két évszázad előtti letelepedése a Bánságban és Szatmár vidékén, a mádfalvai veszedelem elől menekülő székelyek új honalapítása, nem utolsósorban annak a sok százezer magyarnak Amerikába való vándorlása, akik a nyomorúságos gazdasági viszonyok elűnérestek jobb megélhetést az Újvilágban.

Az oknyomozó történelem kutathatja ezeknek a vándorlásoknak okát, a mai politikai és államtudomány azonban a tényekkel számolhat csak és ezeknek hatását vizsgálhatja az államéletre, a nemzetek egymásközötti érintkezésére és a nemzetkisebbségeknek az egyes államok keretei között való elhelyezkedési és életlehetőségeire. A nemzeti eszme feléledése óta a nemzetkisebbségek nemzeti megmaradásuk, nyelvi és közművelődési, nemkülönben gazdasági érvényesülésük érdekében az idegen népek tengerében életteret kerestek maguknak. Ez többségi és kisebbségi nemzetek között sűrűlőssokra vezetett és ha bizonyos intézkedésekkel ideig-óráig sikerült is lecsendesíteni az elégedetlenség hullámain, a legközelebbi alkalommal újra háborgásba jöttek. Különösen így van ez Közép- és Délkelet-Európában, ahol az egyes államok keretein belül a népcsoportok a népvándorlás és egyéb, későbbi körülmények behatása alatt a legtarkább egyvelegben élnek egymás mellett. A nemzetek nemzeti létének legfőbb kiélési formája az egységes nemzeti állam. A nemzetiségi állam — ilyenek nevezhetünk minden olyan országot, amelyben egy, vagy több nemzetiség nagyobb csoportokban él — nem kedvez sem a többségi nemzet, sem a kisebbségi népcsoportok életlehetőségeinek. Az asszimiláció és disszimiláció túlhaladott tan a nemzeti eszme mai korában.

Olyan helyeken, ahol egy bizonyos nemzetiség az anyanyelvvel határon belül helyezkedett el valamely államban, a kérdés megoldása határkiigazítással lehetséges. Mindott azonban, ahol a

nemzetkisebbségi lakosság az ország belsejében, a legtöbb esetben nem is egységes tömbben, hanem szétszórtan él, ilyen megoldás lehetetlen. Tény az, hogy az államhatárok a legtöbb kelet- és délkelet-európai országban nem fedik egyben a nemzetiségi határokat is. Ezeknek a nemzetkisebbségi csoportoknak nemzeti létét legújában a békeokmányokkal és a párisi egyezmény nyel kísérelték biztosítani, a sűrűlőssok azonban nem szüntek meg és végül is olyan eseményeket szültek, melyeknek a múlt év őszén, ez év tavaszán és a legutolsó hetekben voltunk tanúi. Így merült fel azután újra Hitler legutóbbi beszédében a népcseré, illetve népek átköltöztetésének eszméje. Újra, — mondottuk, mert az első Balkán-háború után Bulgária és Törökország között létesült egyezmény, amelynek értelmében Tráciában akarták kölcsönösen kicserélni nemzettestvéreiket. A török kormány hasonló ajánlatot tett a görögöknek is a macedóniai mohamedánok kicserélésére, majd ugyanilyen megoldási terv vetődött fel Görögország és Bulgária között is. Ezeknek megvalósulását azonban a világháború kitérőse megakadályozta. A párisi környeki békek után Görögország és Bulgária között megkötötték a kölcsönös kivándorlásra vonatkozó szerződést. Ennek következményeként százezer bolgár jutott vissza hazájába, viszont mintegy ötvenezer görög került vissza Görögországba.

Az egyesek, az érdekelt nemzetkisebbségek egyedei számára ez bizonyára nem ideális meg-

oldás, mert hiszen a régi rögnek, az ősi földnek elhagyása mindig fájdalmas. Szomorú példáját nyújtotta ennek nem régebben az Olasz-Tiroiban élt németek áttelepítése. Bizonyos azonban az is, hogy a nemzetiségi kérdéseknek a szöványoknak zavartalan nemzeti életkörülmények közé való helyezése és a nemzeti államoknak nemzetiségektől való mentesítése másként nem képzelhető el. Kivételt képeznek természetesen az olyan lehetőségek, amilyenek a szudéta-németeknek földrajzi elhelyezkedése a német birodalom szomszédságában nyújtott. Annak a nemzedéknek, melyet az átköltöztetés érint, sok fájdalom, nehézséget és anyagi veszteséget is jelenthet az ilyen megoldás, azonban a következő nemzedékek — beleszületvén az új viszonyokba — ezeket a fájdalmakat és nehézségeket már nem érzik.

A népcseré olyan óriási feladatot jelent, mely máról-holnapra meg nem oldható. Igen komoly előkészületeket igényel, a legapróbb részletekre kiterjedő rendezést és főleg annak eldöntését, hogy a cseré kötelező legyen-e vagy csak önkéntes. Ha önkéntes, akkor nem oldja meg a kérdést, legfeljebb úgy, ha az anyanyelvet a régi viszonyok között megmaradni akaró nemzettestvérekről lemond és azokat sorsukra bizza, ami azt jelenti, hogy belegegyezik asszimilációjukba is. Ez viszont egyenlő az anyanyelvet számára való elvesztésükkel és feladása kisebbségi sorskeretek közt is nemzeti létüknek. Hitler meg merte csinálni Németországban, de ő maga mondta, hogy más talán nem is vállalta volna ezt a felelősséget. A népek békét akarnak és ha a békének ez lenne az ára, akkor — fájdó szívvel — de ezt az áldozatot is vállalni kellene. (v)

Amerikai szenátorok követelik, hogy Rooseveltt hékét közvetítsen

Az angol kormány ki fogja jelenteni, hogy a javaslat közelebbi megvizsgálására van szükség

Vasárnap Londonban az angol fasiszták a béke mellett tüntettek

Berlinből jelentik: A DNB. washingtoni értesülése szerint az amerikai szenátusban erős mozgalom indult meg annak érdekében, hogy Rooseveltt vállalja a békeközvetítő szerepét Európában. A semlegességi vita mindkét táborhoz tartozó szenátorok azon a véleményen vannak, hogy Rooseveltnak a berlini lépés által keletkezett kedvező helyzetet fel kell használnia arra, hogy véget vessen az európai háborúnak. A szenátorok nem látnak okot arra, hogy Rooseveltt miért ne vállalja a közvetítő szerepét. Johnson szenátor, aki azt a javaslatot terjesztette a kongresszus elé, hogy Rooseveltt más semleges államfőkkel együtt fegyverszünetet hozna létre, kijelentette, hogy véleménye szerint a köztársasági elnök lépése eredménnyel járna. (Dunaposta.)

A demokráciák érdeke a háború befejezése

Rómából jelentik: Hivatalos helyen még nem erősítették meg, de jól értesült körökben biztosra veszik, hogy a félhivatalos sajtómegnyilatkozásokat rövidesen követi Olaszország hivatalos állásfoglalása, amelyben leszögezi, hogy az olasz kormány támogatja Hitler kancellár béketervét. A Popolo D'Italia, a Giornale D'Italia és a Voce D'Italia vezércikkében máris határozottan üzenik Londonnak és Párisnak, hogy Olaszország nemcsak helyesei Hitler béketervét, de a demokráciák érdekében is fontosnak tartja, hogy a német birodalmi kancellár béketerve a megvalósulás stádiumába lépjen. (Dunaposta.)

CSEHORSZÁG ÉS LENGYELORSZÁG NEMET DOMINIUMOK LESZNEK!

Washingtonból jelentik: (Rador.) A Reuters ügynökség a következőket jelenti: Amerikai kormánykörökből nyert értesülés szerint Rooseveltt el-

nők békeközvetítése a jelenlegi háborús konfliktusban két szempontból lehetetlen. Elsősorban Hitler kancellár nem tud megfelelő biztosítékot nyújtani arra, hogy szavát be fogja tartani, másodsorban lehetetlen lenne elfogadni olyan feltételt, amely Csehszlovákia és Lengyelország független államiségát ne biztosítsa.

Rooseveltt környezetében kijelentették, hogy Hitler kancellár biztosítékának minimuma az lenne, hogy ha ígéretet tenné, hogy Csehszlovákia és Lengyelország dominiumokként szerepeljenek és olyan kapcsolat fűznék azokat a német birodalomhoz, mint az angol dominiumokat az anyaországhoz. Arra a kérdésre, hogy amennyiben Hitler lojális aláspontra helyezkednék, Amerika vállalná-e a békeközvetítést, illetékes helyen a következőket válaszolták:

— Nem vagyunk abban a helyzetben, hogy Hitler kancellár konkrét felfogását ismerjük.

Az orosz sajtó a béke mellett

Moszkvából jelentik: Az orosz hivatalos lapban, az Izvestiában, ma „Béke, vagy háború” cím alatt vezércikk jelent meg, amely a következőket tartalmazza:

— Szovjet-Oroszország és Németország ma rendkívüli feladatok előtt áll, hogy a volt Lengyelország területén újra helyreállítsa a rendet és hogy a lengyel lakosságnak a békés és nemzeti sajtóságainak megfelelő életet biztosítson. Lengyelország szétesése megszünteti a háború folytatásának okát Nyugat-Európában. Ezért nincs szükség a háború folytatására.

A háború befejezése megfelel valamennyi nép érdekeinek. Németország békejavaslatainak vizsgautasítása azt jelenti, hogy Anglia és Franciaország magára vállalja a felelősséget a háború folytatásáért és a háborúval járó óriási pusztulások felelősségét is. (Radiopress.)

ROOSEVELT KÍSÉRLETET TESZ A BÉKERE

Londonból jelentik: Anglia, Franciaország és a brit dominiumok kormányai a hét végén át tanulmányozták Hitler legutóbbi beszédét és kicserélték egymással felfogásaikat. Az angol sajtó nem osztja Berlin felfogását a gyors béke kilátásai tekintetében. A News Chronicle newyorki jelentése szerint Roosevelt elnök rövidesen kísérletet tesz, hogy az európai hadviselőket közelebb hozza a béketárgyalások felé. Ezt megelőzően azonban felhívást fog intézni Franciaországhoz, Angliához és Németországhoz, hogy mi a kívánságuk. (Radiopress.)

BÉKÉTÜNTETÉS LONDONBAN

Londonból jelentik: Oswald Moslee, a brit fasiszta párt vezére vasárnap beszédet mondott pártjai előtt, amelyben kijelentette, hogy Lengyelországot csak úgy lehet visszaállítani, ha Anglia a Szovjetunióval is háborus konfliktusba keveredik. Ezután felszólította híveit, hogy tartsák fel kezüket mindazok, akik a békét akarják. A jelenlévők többsége, közöttük több katona is feltartotta kezét, mire Oswald Moslee a következőket mondotta:

— Ime a válaszuk! A népet nem engedik hátróznia. Az angol polgárok békét akarnak, csupán a pártok óhajtják a háborút. (Dunaposta.)

POZITIV BÉKEAJÁNLATOT KÉR AZ ANGOL MUNKÁSPÁRT

Az angol munkáspárt értekezletén Greenwood képviselő kijelentette, hogy Hitler békeajánlata nem tekinthető reálisnak, majd a következőket mondotta:

— Nagy örömmel fogadtuk volna Hitler kancellár konkrét békejavaslatait, amelyek tárgyalási alapul szolgálhatnának. Hitler kancellár azonban nem tett pozitív békeajánlatot, mert nem ajánlotta fel, hogy a multban elkövetett igazságtalanságokat orvosolni fogja. Hangsúlyozni kell, hogy

az állandó békének első alapfeltétele, hogy a leigázott népek visszakapják szabadságukat. (Rador.)

FRANCIAORSZÁGBAN NEM TUDJÁK, HOGY HITLER MIT MONDOTT?

Berlinből jelentik: A Völkischer Beobachter a francia sajtó magatartásával foglalkozik a háború kitérésének kezdetétől és megállapítja, hogy elhallgatja a fontos eseményeket, meghamisítja a valóságot, mert így akar háborús hangulatot kelteni a békét kívánó francia népben.

Ahogy a Petit Parisien kommentálta Hitler beszédét, azt csak aljasságnak lehet nevezni

— írja a lap. A Der Montag szerint a Vezér beszédét csak kivonatossan közölték a francia lapok és így annak értelmét is elferdítették. Azok a lapok, amelyek megkísérelték, hogy a beszédet részletesen közöljék, cenzurázottan, fehér foltokkal jelentek meg. Franciaországban tulajdonképpen senki sem tudja, hogy a kancellár mit mondott. (Rador.)

A NÉMET RÁDIÓK FRANCIA NYELVEN IS KÖZVETÍTETTÉK HITLER BESZÉDÉT

Párisból jelentik: A Havas iroda közli, hogy Hitler kancellár minapi beszédét a német rádióállomások francia nyelven közvetítették a nyugati frontra. (Rador.)

MOSZKVÁBA MENEKÜLNEK A FRANCIA KOMMUNISTÁK

Párisból jelentik: A kommunisták ellen megindított bűnvádi eljárás irányítását a hadbíróság vette a kezébe. A felosztalt kommunistapárt két vezetője, Ramette és Torr's ellen kiadott a fogató parancsot eddig még nem lehetett végrehajtani, miután a két képviselő ismeretlen helyen tartózkodik. Lehetséges, hogy mindketten a képviselőház palotájá-

ban bujkálnak. A francia törvények értelmében ugyanis a képviselőház helyiségeiben bírói eljárás szempontjából nem lehet vizsgálatot tartani.

A Palais Bourbon valamennyi bejáratát rendőri megfigyelés alatt tartják.

A Jour szerint Ramette a párisi szovjet nagykövetség kerestett menedéket. Torrest katonaszökevénynek nyilvánították. Az Intransigeant szerint az ismeretlen helyen tartózkodó kommunista vezetők valamennyien Moszkvába igyekeznek. A kommunisták ellen egyfelől az állam biztonsága ellen elkövetett merénylet, másfelől a felosztalt ligák törvénytelen újjáalakítása miatt emeltek vádat. A kormány az ország területén mintegy háromszáz olyan községi és városi tanácsot oszlatott fel, ahol a kommunisták látszótták a vezetőserepet és ezzel megfosztotta a harmadik internacionálé legfontosabb propaganda pontjaitól a kommunistákat. (Dunaposta.)

LEFOGLALTÁK LONDONBAN A ZSIR-KÉSZLETEKET

Londonból jelentik: A közlekedési minisztérium jelentése szerint a legközelebbi napokban teljesen átszervezik az élelmiszerkereskedő külön engedélyt köteles szerezni az élelmiszerek árusítására. A margarin és egyéb ételzsirkeket vasárnap lefoglalták. (Dunaposta.)

MEGVIZSGÁLÁSRA KERÜL A NÉMET JAVASLAT

Ottavából jelentik: A Havas ügynökség jelenti, hogy az angol kormány tanácskozsokat foly-

Lloyd George szükségesnek tartja a békeértekezletet

Berlinből jelentik: A Német Távirati Iroda ismerteti Lloyd Georgenek a newyorki Journal American című lapban megjelent cikkét Hitler beszédéről. Eszerint Lloyd George annak a véleményének ad kifejezést, hogy

Hitler legutóbbi beszéde alapot nyújt egy békeértekezletre, főképen azért, mert a nyugati nagyhatalmak és a Németország közötti háború komolyan még nem indult meg. Lloyd George megismétli a múlt héten az angol kormányhoz intézett felhívását, hogy az

ne hamarkodja el a választ, mert ezzel elidegeníti Angliától a bel- és külföldi közvéleményt.

Ova int ezután, hogy párhuzamot vonjanak a világháborúval. Akkor a béketárgyalások előfeltevéleként kérhették az egész Belgium visszaállítását. Ez azonban ma, Lengyelország esetében, lehetetlenség volna, mert

ilyen kihívás Oroszország kihívását is jelentené. Neki magának nincs bátorsága átgondolni az Anglia ellen irányuló ilyen hatalmas erőkombináció valamennyi eshetőségét. Nem igaz, hogy Anglia becsülete forog kockán, ha nem áldozna fel sokszáz ezer angol ember életét annak érdekében, hogy visszaadják Fehér-Oroszországot és Lengyel-Ukrajnát. Lloyd George felteszi a kérdést,

miért ne hívnának össze a vezető világhatalmak értekezletét a mai helyzet megvizsgálására?

Az ilyen értekezlettel semmit sem vesztenének, sőt a körülményekhez képest mindent meg lehetne nyerni, de nem szabad a tanácskozásba belevonni semmiféle olyan kérdést, ami esetleg nemzetközi zavarokat támaszthat. (Dunaposta.)

Daladier kedden este beszél

Párisból jelentik: A Journal leszögezi, hogy eddig Párisba és Londonba semmiféle fontos ajánlat nem érkezett, amelyet tárgyalás alá lehetne venni. A lap szerint Berlinben Hitler beszédét diplomáciai akciónak tekintik. Ezt a véleményt azonban a többi államok nem osztják.

A francia sajtó hétfőn is hidegen és elutasítóan viselkedik Berlinnel szemben.

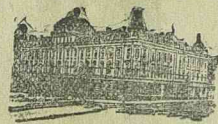
Daladier miniszterelnök kedden este 8 órakor rádióbeszédet mond, amelyet az összes francia adóállomások közvetítenek. (Dunaposta.)

Moszkvába akarták küldeni Herriot-ot a francia kommunisták

Párisból jelentik: A francia rendőrség szombaton éjszaka kezdte meg annak a 35 kommunista képviselőnek letartóztatását, akik ellen — mint ismeretes — ilyen értelmű végzéset bocsátottak ki. Letartóztatásukra azért került sor, mert a kommunista párt felosztalása után hasonló célkitűzésekkel, de más elnevezéssel új pártot alakítottak. Az új párt vezetőinek első ténykedése az volt, hogy Herriot kamarai elnökhöz levelet jutattak el, amelyben azt ajánlották Herriotnak, hogy

Franciaország sürgősen később béke megállapodást a szovjet-orosz kormányval.

A rendőrség által megkezdett letartóztatások az előre megállapított terv szerint lényegesen gyorsan történtek meg. A kommunista képviselők lakásán hajnali öt órakor detektívek jelentek meg és reggel 8 óráig Párisban és annak környékén 14 kommunista képviselőt fogtak le. Néhányan nyom-

Csak a
GRAND HOTEL

LAFAYETTE-ben lakjon Bucarestiben
Központi tekvés. Komfort. Olcsó. Otthonos
Calea Victoriei No. 11. - Telefon 3-3410.

tatott a kanadai kormánnyal a Hitler kancellár által előterjesztett békejavaslatokra adandó válasza vonatkozóan. Jól értesült körökben megállapítják, hogy bár hivatalos helyen mély hallgatás észlelhető, a javaslatot vissza fogják utasítani, de leszögezik, hogy a beszéd egyes pontjainak komolyabb megvizsgálására van szükség. (Rador.)

KANADÁBAN VÁRJA EGY ANGOL BIZOTTSÁG A SEMLEGESSÉGI TÖRVÉNY MEGSZAVAZÁSÁT

Newyorkból jelentik: A Stefani ügynökség jelenti Ottavából, hogy angol kereskedelmi bizottság érkezését várják, amely nagyarányú vásárlásokat fog eszközölni főleg élelmicikkekben. A bizottság megvárja, amíg a semlegességi törvényt megváltoztatják és nyomban azután repülőgépeket, motorokat, léghajárító ágyúkat és municiót fog rendelni és intézkedni fog a rendelések tengeren történő szállításáról. (Rador.)

ELUTASÍTÓ LESZ AZ ANGOL VALASZ?

Londonból jelentik: A Press Associated diplomáciai levelezője előre látja, hogy Chamberlain miniszterelnök kedden, vagy szerdán, az angol alsóház ülésén elutasító választ fog adni Hitlernek.

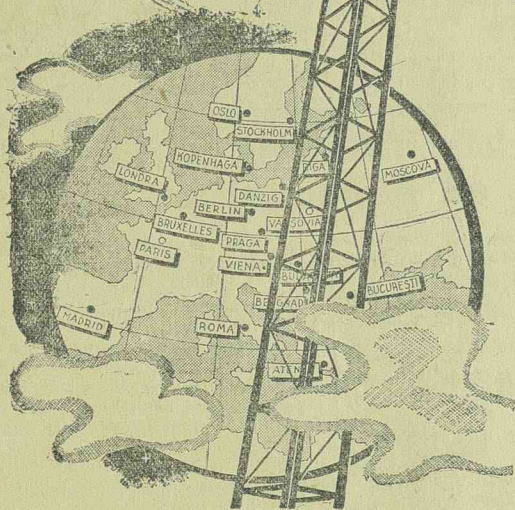
LEMONDTAK CSEHSZLOVAKIARÓL?

Rómából jelentik: A Resta del Carlini című olasz lap szerint Csehszlovákia visszaállítása nem szerepel Anglia hadicéljai között.

A moszkvai román követ Molotovnál

Londonból jelentik: Radiopress.) Davidescu Gh-t, Románia moszkvai meghatalmazott miniszterét Molotov külügyi népbiztos kihallgatáson fogadta. A külügyi népbiztos ezután határozott formában biztosította Davidescu meghatalmazott minisztert arról, hogy a Szovjet Uniónak semmiféle támadó szándéka nincsen Romániával szemben

**MOST
KELL RADIÓT
HALLGATNI!**

- Önműködő Linodyne rendszerű hangoló
- Nagyszerű vétel rövid hullámon.
- Tökéletes hangszabályozás.
- 13 m. hullámsáv.

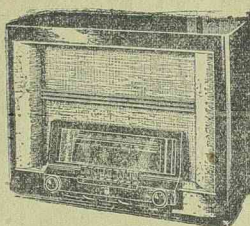
**AZ ÚJ
PHILIPS
1940
KESZÜLÉKEK
ÖNMŰKÖDŐ
LINODYNE
rendszerű
hangolója
a rádióknak
új lelkes
hiveket**

szerez!

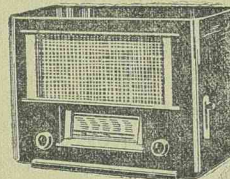
Felszerelve a híres piros PHILIPS MINIWATT lámpákkal

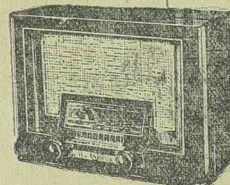
**AZ ÖSSZES KESZÜLÉKEK
KAPHATÓK HAVI RÉSZLETEKRE**

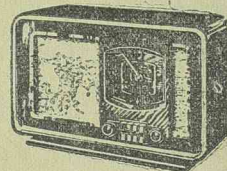
855 X. ezüst. Rézárú. Szuper 3 hullámsávval. Automatikus hangoló. (Linodyne rendszer). Önműködő hullámsáv-váltás. Csodás vétel rövid hullámon. Pre-amplí áramkör, sziléntoda lámpával. 13 m. hullámsáv. Megvilágított állomásjelző. Szabályozható szelektivitás. Csodás hang. Kivétele en kiváló hangszóró. Tökéletes hangszabályozás. Katódsugár-hangolójelző.

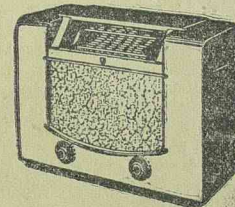
480. Szuper 3 hullámsávval. A negatív reakció sokkal jobb vételt biztosít, mint hasonló árú bármilyen más készülék. Izlées modern doboz. Megvilágított arany skála.

680. Ebben az árkategóriában a legelőkeltebb készülék. Szuper 3 hullámsávval. Linodyne rendszerű automatikus hangoló. Önműködő hullámsáv-váltó. Bármely állomást hangolhat bármely gombbal. A negatív reakció csodás vételt biztosít.

660. Önműködő hangolási szemből. Nagyszerű vétel rövid hullámon, tökéletes tisztaság és szűrő hang, ez néhány tulajdonsága a 660 számú készüléknek amely a Philips óriási dobozban mutatkozik.

756 B. A legjobb 6 lámpás elemes szuper, amely ma kapható. Csodás hang. Kiváló vétel rövid hullámsávban. Elegáns doboz, Takarékos áramfogyasztás.

Kizárólagos eladási hely:

PHILIPS RÁDIÓ-SZALON

Temesvár, IV. Bulevardul Carol 14. Telefon: 30-20.

Lényegesen felemelik a kávéházakban a zene után havonta fizetendő szerzői jogdíjakat

Az összes nyilvános helyiségek amelyekben zene játszik, tudvalevően a zenekarok által előadott szerzemények után szerzői jogdíjakat kötelesek fizetni és ezt a zeneszerzők szindikátusa ellenőrzi. Elsősztályú kávéházban, vagy étteremben a szerzői jogdíj havonta 770 leit tesz ki. A kisebb helyiségekben ez a díj csökken és a falusi helyiségekben, ahol zene játszik, körülbelül 33 lei. A zeneszerzők

szindikátusa most miniszteri engedély alapján elhatározta, hogy ezeket a jogdíjakat felemeli és pedig az első osztályú helyiségekben havi 3800 leire, azonkívül minden vendég fogyasztása után két leies külön blokk volna kiváltandó. Ez a lényeges felemelés súlyosan érinti az érdekelt vendégipari üzemekeket, amiért is a temesvári kávéosk és vendéglősök ipartársulata részéről Scheer József elnök Bucures-

tiben eljár a zeneszerzők szindikátusánál és olyértelmű megbeszélést folytatott, hogy az elsőosztályú helyiségekben szinten 1300 lei, a másodosztályú helyiségekben 1100 lei, míg a harmadosztályú helyiségekben 572 lei legyen a szerzői jogdíj havonta, a falvakban pedig megmarad az eddigi díj. A két leies blokk alkalmazása tekintetében nem jött létre megállapodás, mert a kávéipar úgy szeretné, hogy csak a husz leinél nagyobb fogyasztás után és csupán az esti órákban alkalmaztassék a két lei fizetése a zeneszerzői alap javára.

Megindul az első német tömegtámadás a Nyugaton

Lotharingia területére nyomul a német hadsereg

Erőteljes járőrharok a Moselnél

Párisból jelentik: Minden valószínűség szerint Thionville-től északra történik majd meg az első német tömegtámadás — írja Charles Maurice, a Petit Parisien katonai munkatársa. A német parancsnokság azt óhajtja, hogy minél előbb jelenthesse, miszerint a német hadsereg Lotharingia földjén áll. Ez azonban csak úgy következhetne be, ha a Siegfried és Maginot vonalak közötti támadások általános csatává fejlődne ki. Huszonnégy óra óta a Rajna és a Mosel közötti frontszakaszon a német megszorították az előretört járőrök támadásait. Ezek a különítmények rendkívül válságos kedvet árulnak el. Hogy megakadályozzák a felderítések kihasználását,

az önműködő fegyverek állandóan működésben vannak

és a tüzéség is gyakran beavatkozik. Alig, hogy elűzik azonban az egyik járőrt, nyomban másik jelenik meg a láthatáron. A franciák továbbra is tartják azokat a pontokat, amelyeket eddig elfoglaltak és megerősítették azokat, hogy a német gyalogság rohamosztagait visszavethessék.

A Moseltől keletre a német tüzéség lövi a francia állásokat.

Vajon mit jelent ez az erélyes tevékenység — kérdezi Maurice. Csak két feltevés lehetséges, vagy a németek készítenek elő egy nagyarányú támadást, vagy pedig így akarják megakadályozni a franciák támadását. (Rador.)

ENYHÜL A LÉGI HARC

Berlinből jelentik: A német véderő főparancsnoksága jelenti: Keleten csapataink tovább folytatták az előnyomulást a német-orosz északhatár felé.

Nyugaton a felderítő csapatok fejtették ki működést és mindkét részről gyenge tüzéségi harc volt. A levegőben csekély felderítő tevékenységre került sor. (Radiopress.)

Üzemzavar

Irta: VALENTINE PARSON.

A newyorki felhőkarcolók legcsodásabb vívmánya a különféle liftek sorozata. Van olyan lift, amely minden egyes emeleten megáll, felszedi az ott várakozókat és leadja azokat az utasokat, akik a negyven, vagy még több emelet közül éppen arra az egyre igyekeznek. De a legelőkelőbb lift az „expressz”. Ez csak minden ötödik emeleten áll meg. Akinek sietős a dolga és például a harminckettedik emeletre akar eljutni, az expresszliften felrepül hat megállással a harmincadik emeletre, ott kiszáll és beszáll a másik lifthe, amelyik türelmesen megáll minden emeleten és így harmincket megállás helyett hétért el a célját. Mint Amerikában minden, ez is számtalan művelten alapul.

Amikor egy októberi délelőttön végeztem a felhők közelében levő irodámban, ezt a gyors számtani műveltet végeztem el magamban és elhatároztam, hogy két emelet után átszállok az expresszlifthe. Előre örültem, hogy öt perccel később már ott leszek a közeli étteremben és egy erős kóktálla öblíthetem le délelőtti kellemetlen tárgyaiásaim keserű utóízét. Amint a lift ajtajához értem és csezengettem, az expresszlift villámgyorsan siklott fel a földszintről és megállt. Kinyitottam az ajtót. Szép, fiatal leány sietett a közeli irodából a lift felé... megvártam, beszállt a lifthe, én is beléptem és besúgtam az ajtót. A lift megindult és villámgyorsan siklott lefelé. Az ötödik megállás után, tehát öt emeletnyire a földszinttől, hirtelen nesztelenül megállt két emelet között.

Minden newyorki ember tudja, hogy ez néha megeshet. Valami üzemzavar támad, mire a lift megáll, de rendszerint két-három perc alatt észreveszik a gépházban, helyrehozzák a hibát és a lift újra megindul.

Amikor most ég és föld között megakadtunk, a lift két utasa — mert utközben senki sem szállt be — egymásra nézett. Én közömbösen bámultam a lányra, akit eddig egy pillanatra sem néltámtam, mert a rendszerint másfél percig tartó lefelé száguldas alatt nem szokás „ismerkedni”. A lány pedig kérdő pillantást vetett rám... a férfiről a nő mindig feltételezi, hogy ért az ilyen ördögös gépezet titkához...

Fölényes mosollyal megjegyeztem:

A Havas ügynökség párisi jelentése szerint a német hadseregparancsnokságnak az az igyekezete, hogy a Mosel völgyében állandó aktivitásban tarítsa a csapatokat, arra mutat, hogy milyen nagy fontosságú a német hadvezetőség számára a további francia előnyomulás megakadályozása. A hadszíntér eme részén történő további francia sikerek veszélyeztetik a Saar völgyében elhelyezett német csapatok jobb szárnyát. Ugyanez a francia hadmozdulat nagy mértékben veszélyezteti a Saar völgyében levő szennemenéet Saarbrückentől keletre a Blies folyó mentén. Három naps nehéz tüzéségi előkészítés után a német csapatok sorozatos támadást intéztek a Mosel völgyében,

ezek a támadások azonban helyi jellegűek voltak és átütőerejük oly gyenge, hogy a francia gépfegyverosztal minden támadást visszavert. (Rador.)

Az ukrán kisebbség is beilleszkedik az Arcvonalba

Bucurestiből jelentik: Argetoianu miniszterelnök Dragomir Silviu és Giurescu C. miniszterek jelenlétében kihallgatáson fogadta Zaloiecki Vladimir, Gavriluc Ilie, Serbeniuc Gh. és Michalsky ukrán vezetőket s egyezményt kötött velük, amelynek értelmében a hazai ukrán kisebbség testületileg belép a Nemzeti Ujjászűletés Arcvonalába. A megállapodás, amely egyezik a magyar és német kisebbségekkel kötött egyezmény szövegével, kimondja, hogy vegyes lakosságú helyiségekben az ukrán kisebbség elosztályokat alakíthat. Ezeket az osztályokat az Arcvonal nemzeti főtanácsában négy tag képviseli. Lehetőséget nyújt továbbá a megállapodás kulturális, gazdasági és társadalmi célokra szolgáló szervezetei létesítésére. Ennek megfelelően a belügyminisztérium Zaloiecki Vladimir, Alexievici Gh. és Gavriluc Ilie ukrán vezetőknél engedélyt

TENGERI ÚTKÖZET VOLT?

Amszterdamból jelentik: Vasárnap délelőtt az észak-hollandiai Hostonbamban közeli ágyúzásnak hallottak. A néhány percig tartó ágyúdörgésnek a Kelet-friesszigetek felől hallatszóttak és valószínűleg hogy ezen a vidéken tengeri útközlet zajlott le.

REJTETT ANGOL REPÜLŐTEREK

Londonból jelentik: Egy szentanu „Valahonnan Franciaországból” beszámol arról, hogyan élnek az angol repülők Franciaországban. Részletesen leírja, hogyan vannak elrejtve ezek a légi központok. Egy Angliából érkezett pilóta, akinek pontos útbaigazításai voltak, képtelen volt felfedezni a légi kikötőt, ahol le kellett volna szállni.

A repülőgépeket az erdőben tartják, azonban olyképen, hogy bármely percben eleget tehetnek a kiadott parancsoknak. Senki sem tudta elképzelni, hogy ezek az emberek milyen halált megvető bátorsággal teljesítik kötelességüket és hogyan óvják gépeiket. Vannak közöttük olyanok, akik 10 méter magasságból készítettek fényképeket a Siegfried-vonalról.

Egy másik angol pilóta két órával korábban egy ellenséges repülőgépet lőtt le, de erről nem is beszélt, mert ez annyira megszokott dolog és hozzászokott a napi munkateljesítményhez. Sokkal többet beszélnek a cigaretta adagokról, mint a repüléstől. (Rador.)

adott olyan szervezet kiépítésére, amely az ukrán népközösséget fogja képviselni.

A fővárosi lapok hangsúlyozzák, hogy ez a megállapodással teljessé vált a hazai népkisebbségeknek a Nemzeti Ujjászűletés Arcvonalába való beilleszkedése. Az ukránokkal egyébként még közvetlenül az Arcvonal megalakulása után felvette az érintkezést Dragomir Silviu kisebbségi miniszter. Ez a kisebbség már akkor csatlakozott a Nemzeti Ujjászűletés Arcvonalához s bár külön egyezmény nem jött létre Zaloiecki az Arcvonal listáján mandátumhoz jutott. Később a kormány az ukrán kisebbség vezetőinek kérésére elhatározta, hogy a többi kisebbségi néppel kötött egyezmény mintájára külön megállapodást köt az ukránokkal is, akiknek körében a kormány elhatározása, elve a kérdés megoldása nagy meglepetést keltett.

— Rövidzárlat... egy-két perc múlva rendezőhöz.

A lány is mosolygott. Csak most vettem észre, hogy kivételesen szép, elegáns, karcsú, szőke treme. S évszázados bizonyára első díjat nyerte.

— Egy regényben azt olvastam, hogy a lift félóra hosszat lógott két emelet közt és közben valakit meggyilkoltak — jegyezte meg a lány, de a mosolyából kiolvastam, hogy engem nem tart gyilkosnak.

— Ez csak detektívregényekben fordul elő — kaptam fel az odabott labdát és szakszerű előadást tartottam a liftekről. A kezemben levő ujság szélére mingyárt fel is rajzoltam a gépezet vázlatát. A lány nagy érdeklődéssel nézte. Amint hozzám hajolt, hogy a mesterművet közelebbről láthassa, aranyzóke hajának egy fürtje megérintette az arcomat. Ugy éreztem, mintha villamos áram szaladna át az idegeimen és megállapítottam magamban, hogy a sokat emlegetett „első látásra támadt szerelem” remegtette meg a szívemet. Mingyárt egy merész lépéssel megindítottam a hadműveletet.

— Milyen elms gépezet ez a lift — mondtam —, hogy éppen olyankor áll meg ég és föld között, amikor ilyen bájos hölgyvel hozott össze a sors.

A lány kissé gúnyosan mosolyogva felelt: — A bók nem egészen új... azt hiszem, hogy ha Ninive városában liftek lettek volna, már ott is ezt mondták volna hasonló helyzetben.

Élénk és kedves szellemi párba jött meg közöttünk.

— Mondja, hisz abban, hogy első látásra támad a legizámbb szerelem? — kérdeztem, mire a leány még gúnyosabban felelt:

— Nem hiszek az olyan szerelemben, amely rövidzárlatból keletkezik. Maga hasonló helyzetben bizonyára akármelyik nőnek ezt mondaná... Nagyon begyakoroltnak látszik a szellemkedése...

Igy folyt közöttünk a szellemi torna. Addig vitatkoztunk, amíg hirtelen annak tudatára ébredtem, hogy Annynak szólítom a lányt, ő pedig engem becéző nevenem, Tomnak. Sejtelmem sincs arról, hogy a harc hevében mikor tudtuk meg egymás keresztnévét, csak a tényekről számolok be.

— Milyen holdosság volna, ha kis család házában, valahol a tenger partján élhetnének együtt — mondtam. Mefogtam a leány kezét. Anny csak lehajította a felét és mélyet sóhajtott. De, amint a feje közelebb jutott a vállamhoz... felkiáltott:

— Fekete hajszál? Most már egy betűt sem hiszek el! Talán egy óra sem mult el azóta, hogy a „tengerparti családi házról” egy más nőnek szavalt.

Es felém nyújtott egy fekete, hosszú hajszálat, amelyet a kabátomról szedett le.

— De drága Mabel...! — könyörgöttem.

— Mabel...? A nevemet már egy perc alatt elfelejtette? En Anny vagyok! Hát csak menjen vissza Mabelhez. Fel fogom jelteni család hazasági ígéret miatt!

Ebben a másodpercben kívülről kinyitották a lift ajtaját. Egy tucat ember állt ott. Mind a liftre vártak, de mi a harc hevében nem vettük észre, hogy a lift közben elindult és már percek óta vesztegünk a földszinten. Amint a liftből kivonultunk, a közönség dörgő hatóval fogadott. Anny visszafordult felém és szikrázó szemmel vágta az arcomba:

— Kékszakáll!! Siessen Mabelhez!

SCALA

Keddtől kezdődőleg a legédesebb és legbájosabb

Deanna Durbin

Herbert Marschal

Egy édes kislány

Jöjjen és töltsön elegendő kellemes estét!

Finnország nem mond le függetlenségéről

Esztországban 25 ezer, Lettországban 80 ezer főnyi orosz hadsereg lesz

Litvániában is orosz erődök lesznek

Helsinkiből jelentik: A hivatalos lap a külföldön álló finn-orosz tárgyalásokkal foglalkozik. Következőket fejt ki: Nincs semmi, ami után állna Finnország és Oroszország viszonya védelmentes megbeszélésének. Az 1924. évi kötétt támadást kizáró szerződés már egy szabályozta a két szomszéd állam viszonyát. Fel kell tenni, hogy a mostani tárgyalások olyan módon fogják folytatni, amely nem sérti a finn semlegességet és amely nem teszi a finn semlegesség feladását. Finnország nem mondhat le függetlenségéről és elsőrendű érdekéről. (Radiopress.)

KORMÁNYVALSÁG ESZTORSZÁGBAN.

Tallinból jelentik: Az orosz katonai küldöttség nap elutazott Esztországból, miután az orosz katonai tárgyalások eredményesen befejeződtek. Szombaton este a szovjet katonai küldöttség vezetője állami bankettet rendeztek, amelyen az orosz fő, a kormány tagjai és valamennyi fegyveres képviselő vettek részt. Orosz részről azt tervezték, hogy a szerződésben megállapított 25 ezer fő szovjet katonaság rövidesen Esztországba indul a szükséges kaszárnyák megépítéséig ideiglenesen a katonai csapatokat. Hír szerint az orosz csapatok már a hét közepén Esztországba érkeznek.

Az eszt-orosz megállapodás belpolitikai válságot okozott. Arra számítanak, hogy Eonpalu miniszternek még ezen a héten beadja lemondását. Utóda szintén Ullots kamarai elnök lesz. Selter külügyminiszter szintén lemond és az orosz kormány támogatására a moszkvai eszt követtség vezetését veszi át. (Dunaposta.)

SZOVJETHADSEREG LETTORSZÁGBAN.

Rigából jelentik: Az egyik lett lap a lett segélynyújtási szerződéssel foglalkozva azt írja, hogy a szerződés megkötésével a béke megőrzésére irányuló lett törekvéseknek. A lett nép és a lett nép a békéért való védelem érdekében tartotta magát távol a nagyhatalmak különböző egyezményeitől. Lettország elhiszi, hogy nagy szomszéd a maga részéről ugyanazzal a

Arckép

Calinescu Armandról

A meggyilkolt miniszterelnök tudta, hogy veszélyben forog az élete

Az Intransigeant párisi lap Charles Oulmont nevű francia közíró romániai vonatkozású cikkét közli. Oulmont cikkében meleg szavakkal jellemzi Calinescu Armand nagy egyéniségét, majd beszámol arról, hogy vele folytatott érdekes beszélgetésről, amelynek során a tragikus sorsú miniszterelnök kifejtette, hogy ő mindig a rend embere volt és azt alminiszterisége idején a szélső baloldaliakkal szemben is megvédte. Ez nála mindig lekiismereti kérdés volt. A beszélgetés további folyamán a következő kijelentést tette:

— Azt hiszi, nem tudom, memyre veszélyben forog életem? És azt hiszi, hogy emiatt a legkevesebb is változtatni fogok kormányzási módszereimben? A kemény kéz politikájára van szükség, tehát élnem kell vele.

— Még egy vallomással tartozom önnek. A francia lapokban sokat írtak arról, hogy öfélése a diktátorok mintájára kormányoz. Hát, szó köztünk maradjon, ez nem áll. Öfélése: államvezető, ez pedig hasonlíthatatlanul súlyosabb, nemesebb és nagyobb hivatást jelent. Románia „diktátora”? Nézzem rá — mondotta mosolygva Calinescu Armand.

— Nem félek ezt bevallani — folytatta — és szeretet Párisban, ahol egyetemi tanulmányomat végeztem, ugyanolyan hazafias öntudattal áthatott „diktátort” kívánok, mint jómagam. Így aztán megértheti, hogy nem érdekelték a fenyegetést és szidalmat tartalmazó — természetesen névtelen — levelek. Családom — tette hozzá elgondolkozva —, igen. Szívelem kissé alszorul, ha rájuk gondolok. Közöltem fiammal, hogy szeretném, ha bírói, vagy katonai pályára lépne. De, amikor a gondok meglepnek, eszembe jut szülővárosom, Curtea de Arges, királyi lakni temetkezési helye. Arra rendeltettem, hogy örök a akarja: Cerberus legyen. És ez nemes hivatás. A nemesség pedig feltétlenül kötelez arra is, hogy életünket feláldozzuk.

bizalommal fogja betartani a vállalt kötelezettségeit, mint Lettország. (Radiopress.)

A Havas ügynökség jelentése szerint a Szovjetunió kormánya arra kérte a lett kormányt, adja beleegyezését, hogy 80 ezer főből álló szovjet hadsereget helyezhessen el Libau, Vindau és Pitraszk környékén és hogy kaszárnyákat építhessen Daugapilsben, amely Lettország északi vasutvonalának igen fontos pontja és a litván határ mentén fekszik. (Rador.)

A LETTORSZÁGI NÉMETEK NÉMETORSZÁGBA KÖLTÖZNEK.

Tallinból jelentik: A német-lett megállapodások értelmében a lettországi németek két hónapon belül el kell, hogy hagyják az ország területét és a lett állampolgárságot németek két-három héten belül német állampolgárságot optálhatnak. (Dunaposta.)

LITVANIA VILNÁT KÖVETELI.

Litván hivatalos körök nem hajlandók nyilatkozni a moszkvai tárgyalások menetéről. Egyes hírek szerint az erődítési munkálatokról szóló orosz törekvésekben módosítások történtek. Litván hivatalos körökben állítólag kijelentették, hogy

Békés korszak következik Románia és Magyarország viszonyában

A külföldön nagy megnyugvást keltett a román-magyar megállapodás. Magyarországot szorosabban bekapcsolják a Balkán politikába

Berlinből jelentik: A Deutsche Diplomatische Politische Korrespondenz a következőket írja: A lengyel háború végétével a kelet-európai helyzet tisztázódott és így kedvező hatást gyakorolt az egymással szemköztes államokra. Ismeretes, hogy a német-lengyel konfliktus kiborítása előtt kelet-európában nagyban folytak a katonai készülődések. Ez elsősorban vonatkozik a román-magyar kapcsolatokra. Ezekre az államokra nagy hatással volt a Csehszlovák állam felbomlása. Most olyan helyzet alakult, amely

lehetővé teszi, hogy Románia és Magyarország békésen éljenek egymás mellett

és ez a helyzet ugyancsak új hatással volt Jugoszláviára is, ahol lecsökkentették az eddig foganatosított katonai rendszabályokat. Mindezek a tények azt bizonyítják, hogy a lengyel háború milyen izgalmakban tartotta a kisállamokat, amelyeknek háborús konfliktusa kiszámíthatatlan következményekkel járt volna. (Rador.)

MINDENÜTT MEGELEGEDÉST KELTETT A MEGÁLLAPODÁS.

Rómából jelentik: Az olasz sajtó feltűnést keltő cikkeiben foglalkozik azzal, hogy Románia és Magyarország között, jugoszláv közvetítéssel, megegyezés jött létre, hogy a két ország csapataikat visszavonják a határ közeléből. Virginia Gayda, a Giornale d'Italia-ban szintén utal erre a megállapodásra és ebben a megegyezésben az olasz politika jótékony befolyását látja.

A Stampa című római lap bucarestii jelentése szerint diplomáciai és politikai körökben nagy meglepedést keltett, hogy a román-magyar határon bekövetkezett az új helyzet. Ebből a cikk írja arra következtet, hogy Bucaresti és Budapest elszánta magát arra, hogy távol tartják magukat a viszálytól. — A Telegrafo című római lap is közli, hogy bucarestii politikai körökben meglepedést keltett a megállapodás. Remélik, hogy ez az egyezés lehetővé teszi a román-magyar kapcsolatok tisztázását. (Radiopress.)

MAGYARORSZÁG A BALKÁN BASTYÁJA.

Rómából jelentik: A Giornale D'Italia belgrádi tudósítójának jelentése szerint a jugoszláv politikai

83 éves korában ez a nő nem félt a reumától

Ez az idős hölgy az első reuma - rohamot 1931-ben kapta és a fájdalmak a karokból lassan tovább terjedtek a többi testrésze. Nem tudta, mit csináljon. Először mindkét karjában érezett fájdalmakat, azután, idővel a fájdalmak mind hevesebbek lettek és ujjai hegyéig értek. Azután a fájdalmak a térdekbe és az izületekbe hatoltak, míialt hosszú ideig akadályozva volt mozgásában. Egy barátinője azt ajánlotta, hogy szedjen Kruschen sókat. Ma már meggyőződött, hogy ezek a sók többet használtak, mint minden gyógyszer, amelyet addig kipróbált.

A reumátikus fájdalmakat és a merevséget a húgysavkristályok okozzák, amelyek tühegyesek és az izületekben rakódnak le. A Kruschen sók előmozdítják a máj és a vesék működését és segítik, hogy a túltengő húgysavat, amely minden fájdalom oka, kiküszöböljék. Arak: 95 lei nagy üveg és 60 lei a kicsi. Minden gyógyszerárban és drogériában kapható.

Litvánia hajlandó együttműködni Szovjet-Oroszországgal,

de teljes szuverénitást követel a maga számára. Litván hivatalos köröknek az lenne az álláspontja, hogy megtámadása esetén elfogadja az orosz segélynyújtást, de kölcsönösség nélkül. Másrészt azonban Szovjet-Oroszország ismerje el Litvánia jogát Vilnához. (Radiopress.)

A TÖRÖK KÜLÜGYMINISZTER EGY HETE NEM TÁRGYAL.

Moszkvából jelentik: Saracioglu török külügyminiszter október 2-án tárgyal utoljára Molotov külügyi népbiztossal és a vasárnapot azzal töltötte el, hogy különféle kulturintézményeket és sportmutatványokat szemlélt meg.

kötők érdeklődésének előterében a belgrádi magyar követnek a jugoszláv miniszterelnökkel és a külügyminiszterrel folytatott megbeszélései állanak. A megbeszélések, amelyek a legbarátságosabb légkörben folytak le, arra irányulnak, hogy

Magyarország és a balkáni államok között szorosabb együttműködést hozzanak létre.

Belgrádban Magyarországot a Balkán előretolt bástyájának kezdi tekinteni és biztosra veszik, hogy Magyarország, összeegyeztetve léteit a jelenlegi helyzettel, hajlandó bekapcsolódni abba a politikába, amely a Duna medence államai közötti együttműködés megerősítésére irányul. (Dunaposta.)

FRANCIA ÁLLÁSPONT A ROMÁN—MAGYAR ELHATÁROZÁSRÓL.

Nizzából jelentik: (Dunaposta.) A nizzai rádió állomás közölte azt a budapesti hivatalos jelentést, hogy a román—magyar kormányok jugoszláv kezdeményezésre a határon levő csapatok létszámát csökkentették. Ez a hír teljes mértékben igazolta azt a francia javaslatot, hogy rövidesen Románia is megtalálja az utat Magyarország felé a kisebbségi kérdés megoldása által. Nem hangsúlyozhatjuk eléggé — mondja a rádióhír — hogy a Dunamedence népeinek meg kell találni az egymáshoz vezető utat, de a közeledésnek közvetlen tárgyalások útján kell létrejönnie. Meg kell szüntetni azt az állapotot, amely történelmi tévedések és félreértések következtében keletkeztek.

Folynak az angol-japán tárgyalások

Tokióból jelentik: (Rador.) A külügyminiszterriun meghatalmazottja kijelentette, hogy a tiensini ügyben megindított újabb angol—japán tanácskozások még jelentősebb eredménnyel nem jártak. A lapoknak azok a megállapításai, hogy politikai vonatkozású nézeteltérések állnának fenn, nem felelnek meg a valóságnak, mert tulajdonképpen a külkereskedelmi téren vannak még nézeteltérések.

HIREK

MEGJELENÉS

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével.

TELEFON

85-10 és este 9 óra után 28-15.
SZERKESZTŐ

Vuchetich Endre dr.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

BÉLFÖLDÖN

Mágnősöknek egy hónapra 70, negyedévre 200, félévre 400, egész évre 800 lei. Házhöz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Nyugdíjasoknak, közalkalmazottaknak egy hónapra 60, negyedévre 180, félévre 350, egész évre 700 lei. Házhöz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Matyáságoknak, közhatalosoknak és közszemélyeknek, gyáraknak és vállalatoknak egy évre 1500 lei kézbesítéssel együtt.

KÜLFÖLDÖN

Egy hónapra 120, negyedévre 350, félévre 700, egész évre 1400 lei.

Mit követelnek egy angol kémtól

A Volkacher Beobachter c. német lap legutóbbi számaiban használt cikket közöl az Intelligence Service-ről, a híres angol kémvizsgáló. Leírja, milyen helyiségben dolgozik a Downing Street 10. számú házban és a kintinő szervezet. Magától értetődik, hogy csak gondos igazolás után teheti be a lábát a látogató ebbe a helyiségbe. A falakon itt-ott feliratok állnak a látogató szemébe. Nyen felirat például ez:

A jó kém bátor és érzékes ember.

Még jellemzőbb — különösen az angol felfogásra jellemző — ez a felirat:

Az a kém aki hazájától hal meg, éppen olyan mint az a katona, aki a becsület mezején vesztette el életét.

Alig kell mondani, hogy az Intelligence Service végtelen megfigatja a kémek. Nagyjában a következő szempontok vezették a kémek megválasztásánál:

1. Rendkívül személyi batorság.
2. Igen nagy önruralom.
3. Éles pillantás a napi események megfigeléséhez.
4. Hallatlanul erős idegek.
5. Az a képesség, hogy a legkülönbözőbb „álarokban” tudjon megjelenni. (Például ha mint kereskedő jelenik meg valahol, akkor úgy tudjon viselkedni, mint az olyan ember, aki egész életét az árak és pulatok között töltötte. De ha mint piaci árú bűlcen fel valahol, akkor senkinek se jusson eszébe kékíteni az „álarokban”).
6. Egész lelki mivolta Nagybritánia szolgálatába legyen állítva.
7. A lelkiállapota olyan legyen, hogy minden körülmények között „talpra tudjon ugrani”.

Amint látható, sokat követelnek egy angol kémről. Ennek ellenére az Intelligence Service nem jön zavarba. Százán és százán jelentkeznek erre a nehéz szolgálatra. Az is jellemző az angolokra, hogy legfőbbben nem nyeresékeskedési vágyból vállalkoztak a munkára. Sportnak tekintik a veszedelmes vállalkozást. Izgatja őket az a gondolat, hogy elsősséges tevékenyre mehetnek, ahol minden pillanatban halál várhat rájuk s izgatja őket az a gondolat, hogyan kerülhetik ki ezt a veszedelmet. Erthető ez Angliában, ahol évszázadok óta hozzászokott ez a tengerjáró nép a veszedelmekhez, kalandokhoz és előre nem látott körülmények leigazásához.

Az angol kém a világ legjobb kémek közé tartozik. Ezt elismerik róla ellenségei is. Ha letelezik, nyugodtan megadja magát sorsának. Bátran néz szembe a halállal abban a tudatban, hogy ezzel hazájának tesz szolgálatot.

Ferdinánd király emlékműve. A kultuszminisztérium jóváhagyta a néha I. Ferdinánd király emlékművének kivételére kiírt pályázat eredményét. A megbízást az Industria Pietri si Intrepinderile Clemente Santalena bucarestii részvénytársaság kapta meg. Az egész műt 46 és félmillió leibe kerül, amiből 12 millió a Svédországból szállítandó gránitkőnek és behozatalának költsége.

Argetoianu miniszterelnök köszönete. Bucarestből jelentik: Argetoianu miniszterelnök ezúton mond köszönetet mindazoknak, akik kiemelt szerepet vállaltak a szerencselovagok elleni harcban. A megbízást az Industria Pietri si Intrepinderile Clemente Santalena bucarestii részvénytársaság kapta meg. Az egész műt 46 és félmillió leibe kerül, amiből 12 millió a Svédországból szállítandó gránitkőnek és behozatalának költsége.

Október 10
Kedd
Ferenc Gedeon,
Eulampus

1307. október 10-én lépett

őnként Róbert Károly magyar király. Hét esztendőn keresztül Temesvárott tartotta székhelyét. Róbert Károly volt az apja Nagy Lajos királynak, kinek az uralkodása alatt Magyarország Európa egyik legnagyobb országa volt.

1794. október 10-én folyt le Macejovice melletti a végzetes csata a lengyelek és az oroszok között. A lengyelek vezére, Kosciuszko Tádé volt, aki vitézül harcolt, az orosz tulerő azonban legyőzte a lengyeleket. Kosciuszko sebesülten maga is az oroszok fogságába jutott. Később azonban I. Pál orosz cári visszaadta szabadságát.

1812. október 10-én született Garay János költő. Egyik legkedvesebb költeménye Az obsitós, a melyben Hary János, a dicsekvő kiszolgált katona alakját teremtette meg.

1844. október 10-én született Munkácsy Mihály világhírű magyar festő. Gyermekkorában asztalosinasnak adott. Szabad óráiban virágokat festgetett. Egy műértőnek feltűnt az általa ládákra és székekre festett tulipánok és felhívta rá a figyelmét. Munkácsy Mihály otthagyta az asztalosmihelyt és neves mesterek vezetése alatt tanulta a festészetet, amelynek hívatott művelője lett. Híres festményei: Siralomház, Krisztus Pilátus előtt, Ece homo, Ejjeli csavargók. Több nagy festménye párisi, londoni és newyorki múzeumokban is látható.

A királyi vadászterületek költségvetése. A kisjenői és a temesvári két királyi vadászterület költségvetését és fedezetét közli egy most megjelent minisztertanácsi napló. E szerint a földművelési minisztérium részére erre a célra 9 millió 504.000 leit állítottak be a költségvetésbe.

Iparosok alkalmazást kaptak a hadseregben. Bucarestből jelentik: A bucarestii katonai ellátási központ, amely Cotroceniában működik, közli, hogy alkalmaz önkéntes iparosokat: szabókat, eszmadáriakat és szíjgyártókat. Az erre vonatkozó kérélmeket valamennyi hadkiegészítő parancsnokság elfogadja.

Miniszterközi bizottság a törvények és rendeletek előkészítésére. A minisztertanács elhatározta és a hivatalos lapban közzétette, hogy a törvények és rendeletek alapos előkészítése végett, mielőtt ezek a minisztertanács elé kerülnek megtárgyalásra, egy állandó miniszterközi bizottságot létesítenek. A bizottság a miniszterelnökségen működik, a legidősebb miniszteri tag elnöklésével. Tagjai: lamándi Victor, Bujoiu Ioan, Ghelmegeanu Mihail, Ralea Mihail és Cornateanu Nicolae miniszterek, Magureanu Mihail államtitkár és minden esetben az a miniszter, akinek a javaslatról szó van.

Roosevelt visszatért a Fehér Háza. Washingtonból jelentik: Roosevelt elnök, aki a Hyde-parkban töltötte a hét végét, hétfőn visszatért a Fehér Háza és nyomban tanácskozott Cordell Hullal, aki beszámolt a Hitler-beszéddel kapcsolatos angol és francia állásponttal.

Újbló legett egy gyár Galatiban. Galatiból jelentik: A városban az utóbbi időben több tüzes fel fordult elő. Mint emlékeztetés, napokkal ezelőtt legett a Brates-féle textilgyár, amely tíz millió leire volt biztosítva. Most újabb tüzes történt Galatiban. Vasárnap délután fél 4 óra tájban kigyulladt a Bonza cukorgyár és csaknem teljesen elpusztult. A tűzoltóság két és fél órai munka után a veszedelmet elfojtotta. A már veszélyben forogt szomszédos épületeket sikerült megmenteni. A gyár 400.000 leire volt biztosítva, az anyagi kár azonban csak 200 ezer lei. Grabei és Turicinschi gyártulajdonosokat a nyomozás lefolytatására a rendőrségen visszatartották.

Autóbaleset jutított rendőrkékre egy megszökött szélhámos. Bucarestből jelentik: Néhány nappal ezelőtt beszámoltunk arról, hogy Iean Anghelesche, aki „Hariton kapitány” álnév alatt különböző szélhámosságokat követett el, megszökött az igazságügyi palota folyosójáról. Az elmenekült szélhámos most érdekes körülmények között került ismét rendőrkékre. A rendőrségnek véletlenül tudomására jutott, hogy az I. O. V. kórházba szállították egy fiatalembert, akit gépkocsis gázolt el és aki a kórházban Teodorescu Gheorghe tanárnak mondotta magát. Nyomban detektívek mentek a kórházba, ahol meglepetéssel állapították meg, hogy „Teodorescu tanár” nem más, mint az igazságügyi palotából megszökött „Hariton kapitány”. A szélhámos szélhámos elmondta, hogy miután megszökött a felügyeletével megbízott rendőről, lakására sietett és átöltözött. Minél előbb vidékre akart utazni, miután azonban nem volt pénze, egyik barátjától szándékozott kölcsönt felvenni. Sietségében nem vette észre, hogy nagy sebességgel gépkocsis közelébe feljelle, amely azután az egyik uca kereszteződésénél elütötte. A veszedelmes szélhámost a kórházból erős rendőri fedezettel már át is szállították a vacarestii fogházba.

Feltámadtak a házi manók

A régi német néphit házi manója, a „Heinmannchen” új életre támadt a háború kirobbanása óta, s nemcsak csendes falusi házakban jelen meg, hanem berlini bérkaszárnnyakban is. Ez a manó a házi manó, mely a néphit szerint éjszaka kisöpri a lakást és egyéb házi munkát is elvég, most különösen a hadbavonultak sokgyermes családját segíti meg. A dolognak persze nem tetszettfeletti a magyarázata. A Heinzelmannchen szolgálatot a nemzeti szocialista női csoportok szervezték meg. Tagjaik feltűnés nélkül segédnek a sokgyermekes, szegény otthonokban. A „Völkischer Beobachter” a következőképpen ír egy ilyen esetről:

„Egy légvédelmi felügyelő felesége reggelre felébredt és kefével kimegy, hogy feltsurolja az eszobát. De hirtelen megáll, a lélekzetét is elve a meglepetés. Az előszobát kitalarították. A házaiban senkisémet vette észre, a Heinzelmannchen legyőn végezte munkáját.”

Angol kereskedelmi bizottság indul Jugoszláviába. Londonból jelentik: A közeli napokban a angol kereskedelmi bizottság indul Jugoszláviába angol-jugoszláv intenzív árucserre feltételeinek megbeszélésére.

Idégen tengeralattjárót láttak Miami közelében. Washingtonból jelentik: A Fehérház titkári kijelentette a sajtó munkatársainak, hogy vasárnap Miamiól tizenöt mérföldnyire észrevettek egy tengeralattjárót, amelyről megállapították, hogy idén gen nemzetiségi.

Felrobbant és elsüllyedt Focke repülőgépterítő jachtja. Newyorkból jelentik: Focke Antanának, a világhírű repülőgépterítőnek magánjachtján, amely a Hudson folyón tartózkodott, alig tíz kilométernyire Newyorktól robbanás történt, ennek következtében tűz keletkezett. Ezt sikerült eloltani, az azonban nem lehetett meggátolni, hogy a jacht el ne süllyedjen. Az egyik matróz szénné égelt nyolc pedig súlyosan megsebesült.

Megalakult a Magyar Népközösség diáksegélyező bizottsága. Az egyetem kapuinak megnyitásával ismét előtérbe került az évenként megújuló gond: a magyar egyetemi és főiskolák diáksegélyezés sorsa, sok nélkülözése. Az áldozatkész magyartársadalom multibeli segítségével ezidén sem maradhat el, sőt az iskoláztatás és az egyetemi városokba való megélhetés növekvő terhei miatt fokozottab támogatást tesznek szükségessé. A diáksegélyező évtizedes hagyományát szem előtt tartva, a Romániai Magyar Népközösség magavévé tette az ügyet és gróf Bánffy Miklós vezetése alatt egy ebből a körből alakított bizottság hárul ezután a jövő évi képviselő magyar főiskolák ifjúság gondbavételére. Bánffy Miklós felkérése alapján a Magyar Népközösség diáksegélyező bizottságának tagjai: Alb recht Dezső, Gálffy Zsigmond, dr. Gőnczy László, dr. Grois László, dr. György Lajos, dr. Inczedy Joksman Ödön, báró Jósika János, dr. Kristó György, dr. Ocskó Lajos és gróf Teleki Ádám.

ÖTEZER ILLAT. Most olvasom, hogy egy külföldi kémiai gyár jubilál: már ötezer illatot állított elő, rőkszállított a legnagyobb parfümgyártó ötezer főszeret, nem kis dolog, ötezer bűjfillatot! Szegény kis igazi rózsaszív, husvét tejszerű locsoló, mit szólsz hozzá? Ötezer szagtűrést van, megerős dementől legies illatkeletmény, nincs virág, amelynek illatjából ezerszer hangszolyozottabbat, melegebbet, melybelet ne tudnánk csinálni. Te, rózsaszívből készült kis szagosít, gondold-e valaha, hogy illatoknak ilyen rejtetes nagy skálája van s hogy ötezerszer ámulhat el, a te szegény kis főszereten kívül, az orr, szédülhet-e rávalhat el a fej? S hátha még tudnád, rózsaszív, te piros rózsá, fehér rózsá oldott szirma, hogy e gyári nagy illatok, e főszeretek, démoniak, részegítők, álmodozásra kényszerítő, szépitők, szép nők láthatatlan, édes velesuhandi mind-mind — mint olvasom — kátrányból készülnek, hátha még ezt is tudnád, te oldott rózsaszívom, szegény kis természetes rózsaszív... (B. B.)

GYÓGYSZERTÁRAK ÉJJEI SZOLGÁLATÁ:

Kedden, október 10-én a szolgálati beosztás a következők:

Az I. kerületben a Bratianu téren levő Götz gyógyszerár

A II. kerületben a 3 August uton levő Löw gyógyszerár és a Petru Major téren levő Meiszner gyógyszerár

A III. kerületben a Lahovary téren levő Cristea gyógyszerár

A IV. kerületben a Vacarescu ucaiban levő Braun gyógyszerár

Az V. kerületben a Corvin gyógyszerár és Uj kisdán Panajiot Ernő gyógyszerára állandó éjszakai szolgálatot tart.

(—) Baran miniszter Resicán és Orávicán. Ban Coriolan dr. miniszter, aki szombaton este érkezett Temesvárra, ma Resicára és Oravicára látogat el és onnan tér vissza Bucurestibe.

(—) A főpolgármester a fővárosban. Tieran Emil dr. főpolgármester tegnap délben hivatalos gyekben Bucurestibe utazott, ahol néhány napot og eltölteni.

— A Magyar Népközösség az áthelyezett postatitizsviselőként. Kolozsvárról jelenti tudósíónk: A Romániai Magyar Népközösség központi igazgatósága felkarolta az Erdélyi különböző városokból elhelyezett postatitizsviselőket. Ezeknek érdekében Banffy Miklós gróf, Teleky Adám gróf és Demeter Béla hétfőn este Bucurestibe utaztak, hogy az illetékes tényezőknél közbenjárjanak ügyükben. A magyar vezetőférfiak kérik fogják a kormányhatóságokat, hogy hatálytalanítsák az áthelyezéseket, vagy, ha ez nem lehetséges, úgy a nem családosok részére adjanak hosszabb időt a költözködésekre. Ez utóbbi azért szükséges, mert például a Nagyváradról Dobrugeába áthelyezett huszonegy postatitizsviselőnek október 27-ig kell új állomáshelyre jelentkeznie.

— Ami Romániának szükséges, a romániai import összes árúit javított és legmodernebb kivitelben, gazdag választékban, az 1939-es bécsi nemzetközi öszivásáron, október 15—21-ig (műszaki vásár 22-ig) ki vannak állítva. A háború dacára, Románia érdeklődői az 1939-es bécsi nemzetközi öszivásáron Nagy-Németország összes békebeli készítményeit megtalálják.

— Szabadlára helyezték az amerikai német szövetség vezetőit. Newyorkból jelenti: Kubnt, az amerikai német szövetség vezetőit, akit tudvalegőleg letartóztatásba helyeztek, tegnap szabadlára helyezték, miután lefizette az államügyész által előírt ötvenezer dollárnyi biztosítékot.

(—) Bánsági festőművészek sikere. Bécsben évente egy-egy német festőművészek kiállítását a Jenő herceg-díjat, amelyet a bécsi városi tanács alapított. Ebben az esztendőben a tekintélyes díjat Frech Ferenc bánsági festőművészeknek ítélték oda. A díj átadása a rendes szokásoktól eltérőleg ezúttal nem Bécsben, hanem november elején Temesvárott történt.

(—) A helytartóság személyzeti főnökének előléptetése. Marta Alexandru dr. királyi helytartó Petrovici Emil dr. személyzeti ügyosztályi főnököt előléptette. Az előléptetés másodosztályú miniszteri igazgató rangjának felel meg. A kinevezést a belügyminisztériumba terjesztették.

(—) Elhunyt táblabíró. Juhász József, nyugalmazott táblabíró, a nagyszentmiklósi járásbíró volt vezetője, hetvennyolc éves korában meghalt. Nagy részvét mellett hétfőn délután temették el Nagyszentmiklóson. Gyászolják felesége, Juhász Józsefné, született Wiedmann Anna, akivel negyvennyolc éves át boldog házasságban élt, gyermekei, Juhász Kálmán dr. és Stahel Géza dr., született Juhász Margit, továbbá testvérei, veje, unokája és kiterjedt rokonság.

(—) A magántitizsviselők Céhé mekedvelőgar-dát szervez, valamint zenekart. Ennek érdekében felkéri mindazon magántitizsviselőket és maganalkalmazottakat (hölgyeket és urakat), valamint azokat, akik ennek a nemes kulturmunkának a kifejtésére hajlamosak és ráteremtettek érzéket, hogy részvételükkel támogassák a kulturbizottságnak ezt a lelkes akcióját. Beiratkozni és jelentkezni lehet mindennap délelőtt 9—1 és délután 5—9 óra között a Magántitizsviselők Céhének titkárságánál Belváros, Eminescu uca 1. Telefon 12-75.

(—) Megkezdődött a tanácskozás a kormány képviselői és a katolikus egyház között. Bucurestiből jelenti: A román állam és az erdélyi római katolikus egyház között felmerült vitás kérdések ügyében szombaton értekezlet volt a kisebbségi minisztériumban. A bizottság tagjai az alábbiak voltak: Eoreca Lucian dr., a nagyszebeni ügyvédi kamara dékánja; Garoiu Ioan dr., a brassói ügyvédi kamara dékánja, mint a román állam képviselői és Durkovic Antal dr., a bucarestii római katolikus érsekség helyettes érseke, valamint Gyárfás Elemér dr. szenátor a római katolikus egyház képviselőiben. Az érdekelte minisztériumokat az alábbi ügyvedek képviselték: Dragos Titus (nemzetnevelési minisztérium), Avramescu Slavu (egészségügyi minisztérium), Creteanu Ruso (kultuszminisztérium) és Balaceanu C. (földművelési minisztérium). A tanácskozások megkezdése előtt Silviu Dragomir kisebbségi miniszter üdvözölte a bizottság tagjait. Rámutatott azokra a körülményekre, amelyek annak az elhatározására készítették, hogy összeállítsa ezt a bizottságot és kihangsúlyozta a román kormány megértő szellemét, amellyel a kisebbségi ügyeket kezeli. Majd a bizottság hozzájárult az ügyek leterjesztéséhez.

(—) Református egyházmegyei gyűlés. A bányai református egyházmegye szerdán, október 11-én Lugoson gyűlést tart. Előzetesen kedden délután lelkesíti értekezlet lesz.

Aranyér ellen Goedecke féle Anusol!

— A kormány tagjai ellenőrzési körúton. Bucurestiből jelenti: A kormány tagjai már napok óta rendkívül tevékeny munkát fejtenek ki. Marinescu dr. egészségügyi miniszter ellenőrző körútra során több helységet látogatott meg. Ghelmegeanu közlekedési miniszter megtekintette a Cantina—Brassó közötti útszakaszt, a második sínpar lerakásának munkálatait. Ugyancsak ellenőrző körúton van Cornateanu földművelési miniszter is, aki legutóbb Chisinauban járt és ott hagyfontosságú mezőgazdasági értekezleten vett részt. Moldovan Victor, a Nemzeti Ujjászületés Frontjának erdélyi vezetője, Giurescu miniszterrel az erdélyi kérdéseket tárgyalta meg.

— Kerenszky megnősült. Palm Beachből jelenti: Kerenszky Oroszország első köztársasági elnöke, aki évek óta Amerikában él, feleségül vette Allen Tripton ausztráliai nőt és Palm Beachba jöttek nászútra.

— A nagy esőzések miatt több folyó kiáradt. Bucurestiből jelenti: Két nap óta esik az eső a fővárosban. A külvárosok viz alá kerültek és egész éjjel dolgoztak a víz eltávolításán. A főváros központjában is számos ház pincéjében nagymennyiségű víz gyűlt össze. Sok kárt szenvedtek az épületekben lévő házak is. A forgalom majdnem teljesen szünetel. Az eső országos jellegű öltött, kivéve a hegyvidéket, ahol havazik. Sok helyen a folyók és patakok kiáradtak és az árvíz gátolja a mezőgazdasági munkát. Az államasutak igazgatóságához jelentések érkeztek a töltések elmosásáról.

(—) Víz alatt a munkástelepi uccák. A folytonos esőzés következtében a Munkástelep és környékének mellyében fekvő uccáin magasan áll a víz. A legtöbb víz a Cimitir-uccát lepte el, ahol bokán felül áll. Az ottani lakosság emiatt panasszal fordult a város vezetőségéhez és kérte, hogy a mérnökség a víz levezetéséről gondoskodjék és e célból megfelelő árkat állasson.

(—) Józseffelvált. A leégett Józseffelva új járáspítésére Szent Antal nevében Imola 100 lelt adományozott. Gyűjtésünk ezzel 70,765 leire emelkedett. A gyűjtést folytatjuk és minden adományt a Déli Hírlapban nyugtázzunk.

(—) Virágot lopott a sírókról. Oster Sándor józsefvárosi, Gojdu-uccai lakos a józsefvárosi temetőben anyja sírjánál tetten érte Besch Rozália lakásnélküli asszonyt, amikor a sírról virágot akart elvinni. Oster Sándor az asszonyt a rendőrségre kísérte, ahol megindították ellene az eljárást.

(—) Elkészült a birodalmi autótank két újabb szakasza. Bár a német technika ma elsősorban a nyugati határ megerősítését és a megszállt keleti tartományok újjáépítését tűzte ki céljául, a birodalmi autótank építése az európai válság ellenére is tovább folyik. Szeptember végén a „Reichsautobahn” két újabb szakaszon készült el: a Hannover és Bielsfeld, meg a Frankfurt am Main és Limburg közötti vonal. Ez a két újabb útvonal a birodalmi autótank hálózatának 109 km-es növekedését jelenti. Hat évvel ezelőtt, 1933. szeptember 23-án tette a német vezér és kancellár az első ásvágást a birodalmi autótank monumentális művén.

(—) Születések. Az anyakönyvi hivatalban a következő gyermekek születését jelentették be: Pest Anna, Kirsch Walter Helmut, Paienda Gheorghe, Falticeanu Victor, Jivan Adalbert, Cismariu Floarea, Gaál József.

(—) Halálozások. Meghaltak: Zsenyuk Rozália huszonkilenc éves, Berineantu Pavel harminkilenc éves erdőfelügyelő.

Kitüntetések a katonai előképzés körül végzett munkáért

A katonai előképzés sikere érdekében kifejtett munkásságukért aranyjelvényeket kaptak: Dragalina Cornel tábornok-hadosztályparancsnok, Davidescu ezredes, Popovici Virgil ezredes-prefektus, Murgu Traian dr. megyei osztályfőnök, Manta Pavel. Popovici Gheorghe, Petru Vichentie, Baba Petru és Craiutescu Petru járási főszolgabírák, Gurbanu és Braia csendőrezredesek, Evutian Sabin tanügyi vezérfelügyelő, Gumanca Pavel tanügyi felügyelő, Cioban Ludovic és Bosica Pavel tanfelügyelő, Cioban Nicolae megyei országőrpáncsnok. A kitüntetések Dominte őrnagy, a katonai előképzés megyei intézője adta át. A kitüntetettek tegnap délben a Zenélő óra vendéglőben közös ebédet vettek részt.

— Megszakadtak az angol-belga tárgyalások. Berlinből jelenti: A Német Távirati Iroda jelentése szerint az angol-belga tárgyalások Londonban megszakadtak. Ezeket a tárgyalásokat, mint ismeretes, a Németország-ellenes angol blokádháború miatt kezdték meg. A belga küldöttség egy része már vissza is utazott Brüsszelbe. Ezzel szemben az angol tájékoztató minisztérium közli, hogy teljesen hibás beállítás az, mintha a londoni angol-belga tárgyalások megszakadtak volna. A tárgyalásokon máris résztvevő előrehaladás történt. Mindössze annyit igaz, hogy a belga küldöttség néhány napra visszautazott Brüsszelbe, hogy a tárgyalások folytatása céljából a kormánnyal folytasson tárgyalásokat.

(—) Régi temesvári család sarjának halála Budapesten. Néhai Csasznek József, egykori temesvári tekintélyes vállalkozó és várospatyja leánya, Eta, férjhez kelenföldi Telkes Ernőné Budapesten meghalt. Gyászolják férje: kelenföldi Telkes Ernő külügyminisztériumi sajtóelőadó, gyermekei: kelenföldi Telkes Tibor dr. és Tessza, férjhez Szende Lászlóné és veje, nemes Szende László. A megboldogultat Temesvárott siratja bátyja, Csasznek Nándor dr. és kiterjedt rokonság.

(—) Hetvenkét éves völégény — hetvenöt éves menyasszony. A temesvári anyakönyvi hivatalban szeptemberben százhuszonkét pár kötött házasságot. A völégények közül tizenkettő özvegy, tizenhat elvált, kilencvennégy pedig nőlen volt. A menyasszonyok közül volt hat özvegy, tíz elvált és százhat hajadon. A legérdekesebb házasság volt, amelyen a völégény hatvankét, a menyasszony pedig hetvenöt esztendő volt. Ez az egyetlen mitkapár kötött szeptemberben diszpenzációval házasságot. A mostani évben január 1-től szeptember 30-ig különben Temesvárott összesen nyolcszázötvenkét házasságkötés történt.

CORSO mozi

Ma és mindennap Johann Strauss élete elevenedik meg a

Nagy keringő

c. csodálatos pazarsággal kiállított filmben SZEREPOSZTÁS:

Joh. Strauss ————— Fernand Gravey
Poldi Vogelhuber ————— Luise Rainer
Carla Donner ————— Milica Korjus
Ferenc József ————— Hugh Herbert
A Metro-Goldwyn jubilaris produkciója.
Eddig még nem látott világszenzáció!
A legújabb Metro-Goldwyn híradó
Előadások 3, 5, 7 és 1/10 óraker
Jegyelőjegyzés telefonon: 38—95

A következő film:

POLTAVA
nagy orosz film

Könyörgés

Igen szegény voltam világéletemben és remélem, az is maradok.

Ma azonban vártnálul meggazdagodtam. Csomagot kaptam kérem szépen, csomagot. Manapság, hogy a levegő is tele van csomagokkal, amelyeket a halál gépei kézbesítenek, minden messziről és hirtelenül jött dolgot idegenkedéssel fogad az ember. Nos, ez az én esomagom messziről jött ugyan, mégsem volt idegen. Hazuról küldték. Sok apró-holmi volt benne, régi kis falióra, egy kövérke mozsár, kövérke zuzóval, békebeli, ó-dívatu messzelátó s egy bugésiga. Magamfajta ember furcsa ember, nemrég levelet írtam, hogy küldjék el szépen a padlás sarkából ezeket a dolgaimat. Gyerekkorom beporosodott, de édes világát. A mama nevetett a válaszában, szinte kihallatszott a nevetése a koperta alól, meg a bélyeg alól — mert ő, ha szomorúbb levelet írok, mindig „tesz egy kis nevetést” a bélyeg alá meg a kopertába — igen, nevetett rajtam. Írta is a levelében — „jaj nekem, te Józsim, gyermekem letél újra...” — írta is a levelében, hogy nem érti. Biztosan valami szegény gyerekeknek akarom odaadni zsenge ifjuságom maradványait. Ó, nem.

Magamnak kértem a csep-holmitkat. Magamnak. Ime itt vannak. Milyen érdekesen voltak becsomagolva. A régi kis falióra — gufazzál pótólja a kis mutatót — a Rotter-keveskedés stanielijébe, a kövérke kismozsár két posztódarabba, az ódi-vatu messzelátó stoppolt kisszulfetába, a bugésiga, szegény, meztelenül sárgult a láda alján, de a cipő!

A cipő...

Megérkezett ugyanis a csomagban az első cipő, amit boldogtalan világrajóttom után először viseltem. Hm. Elnéztem sován. Pikárda csizmadia ur szibta s varrta volt, micsoda széles nyelv lóg ki belőle, nagyobb a nyelv, mint a cipő. Mintha a sorsom már előre jelezni akarta volna, hogy az egész világ rám fogja öltögetni a nyelvét. A mellemre szorítottam a kis elnyújt cipőt, jaj Istenem, tintába mártott spárga a füzője, jaj, milyen szegények lehettünk akkoriban, r

Fogtam a kis cipőt s odattem az egyik párnai cipő mellé. Nevetségesen kicsi volt. Törpe. Félték: akár egy kis gyerek. Nagy nyelve féltéken borult ki orrocakájára, nevetéses, nevetéses!

Körülraktam a szobám ezekkel az édes holmikkal.

Soha még nem fogott el úgy vágy a gyermek-ség után, mint akkor. Boldog voltam? Nagyon. Félték? Mitől? Brummerék fekete macskájától. Sirtam? Igen. Miért? Nagyobb karéj kenyeret követeltem, több lekvárral. Nevettem? Sokot. Minck? Nagyapám csodamellényének, amelyből minden vasárnapi mise után kirepült egy fiagalamb... Szerettem? Végtelemül. Kit? A csigát. Az órárt. A mozsarat.

Uram! Édes jó Istenem!

Térdepelve kérek, adj postára a világnak egy csomagot. Egy ilyen csomagot. Küld el mindenkinek régi játékaikat. Ennek a faliórát, amelyből kiugrik a kakuk, annak a csigát, amannak, drága Istenem, a csengő kis mozsarat. Küld szét első cipőinket, amelyben az ártatlanság és földre küldött angyalok utját tipegtük. I

Küldesz Uram leveleket a sirban pihenő anyákkal is. Mondd meg nekik, hogy tegyenek a bélyeg alá nevetést... Nevetni szeretnénk, ó Uram, nevetni.

Istenem jóságos Istenem, tégy csodát a mennyei postahivatásban.

Karácsony közeledik.

Milyen gyönyörű volna, ha minden házhoz érkezik egy olyan csomag. Járna a régi óra, kakuk! kakuk! Zengene a kicsi mozsár, klíng, klang... Perregne a csiga. Brrrr... Krrrr... És az öreg messzelátón szívárványt látnánk...

Es tipegnének a kis cipők. Kicsinyeket lépne a világ... Mert most, Uram, olyan felcmetesen rohan. Elbottlik. Elcsúsz. S mi lesz, ha nem tud felkelni többé?

Amen.

B. J.

A tiltott határátlépést ezentul 1-3 évi elzárással büntetik

A büntető törvénykönyv új módosításai. Súlyosan büntetik az állami rend ellen vétőket és a politikai pártok alapításában résztvevőket

Már beszámoltunk arról, hogy öfelsége az uralkodó aláírta azt a rendeletét, amellyel módosították az állam rendjének védelméről szóló törvényt, a II. Carol büntetőkönyvet és a bűnvidi eljárást. A módosított törvények fontosabb intézkedéseit alább közöljük:

Négytől-öt évig terjedő szabadságvesztéssel és 50—100 ezer lei pénzbírsággal sújtják azokat, akik a törvény által tiltott politikai párt vezetésében, vagy szervezésében résztvesznek.

Egytől-öt esztendeig terjedhető elzárással és 50—100 ezer lei pénzbüntetésre ítélik azokat, akik a törvény által tiltott politikai párt vezetésében, vagy szervezésében résztvesznek.

Akikről beigazolást nyer, hogy bármilyen formában anyagi segítséget nyújtottak valamely tiltott szervezetnek, 5—10 esztendei szabadságvesztésre és 50—100 ezer lei pénzbírságra ítélték. Ugyancsak 5—10 évi börtönnel és 50—100 ezer lei pénzbírsággal büntetik azokat, akik a romániai államrendre vonatkozó diplomáciai, vagy más természetű okmányokat szereznek meg, vagy juttatnak el eredetiben, vagy másolatban valamely idegen kormányhoz, ügynökeihez, vagy olyan személyekhez, akik nem illetékesek arra, hogy tudomást szerezzenek az ilyen okmányok tartalmáról. Kísérlet esetén a büntetés 3—5 évi börtön és 10—20 ezer lei közötti pénzbírság.

A módosított törvény súlyos büntetéseket írlapít meg a kijárók ellen. Ez a büntetés 2—5 esztendei szabadságvesztés és 5—15 ezer lei pénzbírság. Módosult a határátlépőkre vonatkozó törvény szakasz is.

Az útlevelelnélküli határátlépőket 1—3 évi elzár-

rással és 10—20.000 lei pénzbüntetéssel sújtják. Hasonló büntetés vár arra a köztisztviselőre, akinek nemtörődömsége miatt a határátlépés megtörtént. Ha azonban az illető köztisztviselő közvetlen, vagy közvetett formában pénzt, vagy egyéb ellenszolgáltatást kapott a tiltott határátlépés megkönnyítéséért, úgy a büntetés 2—5 évi börtön és 10—20 ezer lei pénzbírság.

Öt-tíz esztendei börtönbüntetésre ítélik azokat, akik a király személyének sérthetősége és az ország kormányformája ellen izgatnak, vagy erre kísérletet tesznek, még abban az esetben is, ha ez a kísérlet hatástalan maradt.

Aki vigyázatlanságból tüzet idéz elő és ezzel másnak kárt okoz, 1—3 havi fogház és 3000 leiig terjedhető pénzbüntetésben részesül. Ha a tűz következtében valaki megsebesül, a büntetés 3 hó—1 év és 10.000 leiig terjedő pénzbüntetés, míg halálos végű tüzsérülés esetén 1—3 év és 15.000 leiig terjedhető pénzbírság.

Ami az emberölés büntetésére vonatkozó törvényszakaszról illeti, azt úgy módosították, hogy aki vigyázatlanság, vagy a törvények és egyéb hivatalos rendelkezések be nem tartása következtében akaratlanul valakinek halálát okozza, 1—3 évi elzárással és 2—5000 lei pénzbírsággal büntethető. Igen nagyjelentőségű módosítása a törvénynek, hogy a belső rend és az állam biztonsága elleni büntettek esetén a 15—18 év közötti kiskorúakat is ugyanolyan büntetéssel sújtják, mint a nagykorúakat. A 12—15 év közötti büntetteseknél ha tettüket tudatos elhatározottsággal követték el, a büntetés 5—20 esztendei börtön lehet.

A függöny lehull című film egyik legizgalmasabb jelenete. (Foto UFA-Klitzke)

DELI HIRLAP

Bucurestiben
minden újságkioszkban
kapható
Kérje a DELI HIRLAPOT

KÖZGAZDASÁG

Lényeges módosítások a kereskedelmi törvényben

A részvénytársasági közgyűlés rendjének új szabályai. A nagyrésztvényesek szavazati jogának korlátozása

Törvényrendelet jelent meg, amely a sok előtes terv után 1938. november 10-én közzétett egy-egy új kereskedelmi törvénynek a részvénytársaságok közgyűlésére vonatkozó 208-234 szakaszait azonos módosítja, részben kiegészíti és ezeket a szakaszokat a büntetőrendelkezéseket tartalmazó 8. szakasszal együtt október 7-étől kezdve életbe léptette. Tudvalevőleg, az egész ország négy-kereskedelmi törvényeit egységesítő törvény 30. május 1-én lépett volna életbe. Azonban megapítást nyert, hogy az életbe lépéshez nagyon aposan előkészített életbe lépési törvényre van szükség, amely az átmenettel felmerülő kérdéseket aradékok nélkül meg kell oldja és ezért 1938. május 26-án egy szakaszos törvény jelent meg, amely életbe lépési törvény elkészültéig, 1940. január 1-ig elhalasztotta az egész kódex életbe lépését. Az idő még nem érkezett el, azonban az igazság-gyminiszter úgy találta, hogy sürgős érdek a részvénytársaságoknál a kisebbségi részvényesek teré-területére lehetséges kijáratok elhárítása végett az új kereskedelmi törvénynek további védő intézkedésekkel való pótlása és az egész közgyűlési rendnek zónai életbe lépésének. A miniszter indokolása szent a közgyűlés a részvénytársaság legfontosabb letműködése, a törvény erre vonatkozó rendelkezé-esei önálló fejezetet alkotnak és olyan rendszert, mely külön is életbe léptethető, anélkül, hogy szük-ég volna e tekintetben olyan átmeneti intézkedé-ekre, amelynek alapos előkészítését az anyagi és lakl kereskedelmi jogban egyébként el kellett vol- a rendelni. Az indoklás arra is hivatkozik, hogy ürgössé tette a módosított intézkedések azonnali letbe lépését és a mostani szigorú semlegességgel apcsolatos állami ellenőrzés kötelezettsége is

Mint mondtuk, a módosítás a részvénytár- asági közgyűlés összehívására, megtartására és a határozatok esetleges megtámadására vonat- kozik. Az európai kereskedelmi törvényhozás- ban az utóbbi évtizedben az az erőteljes szellem nyilvánul meg, hogy a részvénytársaság köz- intézményi jellegét nyerjen, amely ekként szigorúan a köz ellenőrzése alatt áll. Meg akarják szüntetni azt, hogy a részvénytár- saság közgyűlése mehanizálódott és mindenkor a többségi részvényesek akaratának előre meg- rögzített kifejezése legyen. Ennek szellemében készült az új kereskedelmi törvény és a mostani módosítások ezt a szellemet aláhúzóttan juttat- ják kifejezésre.

Míg az eredeti törvényben az üzleti év be- zárástól négy hónapra kellett az évi rendes köz- gyűlést megtartani, ezt a határidőt most hat hó- napra hosszabbították meg. Új az, hogy ameny- nyiben a közgyűlés az alapszabály módosítását tárgyalja, úgy a közgyűlési meghívóban az új szöveg szószarint közlendő, tehát

nem elegendő a módosításra kerülő szaka- szok számának pusztá felemelítése. Az eddigiek szerint az első közgyűlési meghívó- ban fel lehetett tüntetni azt az időpontot, ami- kor a közgyűlés össze fog ülni, ha az első össze- hívás sikertelen marad. Tehát, ha az igazgatóság erről nem gondoskodott, akkor a közgyűlés bár- mely késői időpontban volt összehívható. A mó- dosítás azonban gondoskodik erről a hiányosság- tól és kimondja, hogy ilyen esetekben

a közgyűlés az első közgyűlés napjától szá- mított nyolcadik napon összeül. Eddig az alapító egy huszadrészt képviselő részvényesek kérhették a rendkívüli közgyűlés összehívását, míg a jövőben az összehíváshoz annyi részvényes kell, amennyi az alapító egy tizedét jelenti.

Amennyiben az alapító levél, vagy az alap- szabályok másképp intézkednek, minden részvé- nyes egy-egy részvény után szavazati joggal bír, ha részvényének száma az ötöt meg nem halad- ja, az a részvényes, akinek ötnél több, de szá- nál kevesebb részvénye van, meg minden öt rész- vény után gyakorol egy szavazatot. A száznál több részvényrel rendelkező részvényes meg minden 25 részvény után bír egy szavazattal. Így tehát a száz részvényrel rendelkező részvé- nyesnek 25 szavazata van, (az eredeti fogalma- zás szerint csak 20) mivel az első öt részvény után egy-egy szavazata van, a 100 részvény után pedig külön húsz. Másik példa: a kétszáz rész- vényrel bírónak 33 szavazata van (az eredeti fo-

galmazás szerint 8, mivel az első öt részvény után 5, az első száz részvény után 20 és kétszáz rész- vény után nyolc szavazatot gyakorolhat. Így teh- át a módosítás lényeges szerkesztési hibát hely- esbített.

A további módosítás vonatkozik arra, hogy a haszonélvezettel, vagy záloggal megterhelt részvényes esetében a haszonélvező csak a tu- lajdonos, az adós részvényes pedig csak a kézi- záloghitelező hozzájárulásával szavazhat, annál is inkább, mert ez utóbbinak kell a részvényt le- tenni. Ha egy részvényes a közgyűlésen magát egy másik részvényessel helyettesíti, ahhoz nem kell — mint eddig — közjegyzői, hanem csak rendes meghatalmazás. Megmaradt az is, hogy az igazgatósági tagok a fölmentés, vagy a szem- mélyüket érintő dolgokban nem szavazhatnak. Joguk van azonban a mérleg és a nyereség-vesz- teségszámla elfogadása felől szavazni, ha — mi- után a részvények legalább ötvenszázalékának birtokában vannak — és így nélkülük a szükse- ges többség el nem érhető.

Visszaállították azt a régi rendszert, hogy a közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítőit az elnök ren- deli ki és azokat nem a közgyűlés választja. A törvény 227-ik szakaszát hatálytalanították. Az arról szólt, hogy a részvényesek egyharmada a

Kereskedők panaszai és kívánságai

Az árak hatósági megállapítása. A gyárak és a kereskedők. A légvédelmi tanfolyamok

A temesvári Kereskedők Egyesülete választmá- nyi ülést tartott, amelyen Besa Cornel elnököt. Nap- irend előtt Groszmann Antal gyárvárosi bórkeres- kedő üdvözölte Besa elnököt abból az alkalomból, hogy Ofélsége a Nemzeti Újjászülés Frontja te- mesi helytartóságának kereskedelmi és ipari vezé- rtitkárává nevezte ki.

A választmány tagjai ezután behatóan foglaj- koztak az új árelőírési törvény rendelkezésével. A titkári beszámoló közölte, hogy a nemzetgazdasá- gi minisztérium most küldte meg leiratát a temesi kereskedelmi testületek szövetségének emlékiratá- ra, amelyet az az árelőírési törvényvel kapcsolatban a minisztériumhoz felterjesztett. A miniszteri leirat mindenekelőtt közli, hogy

a törvényben foglalt benyújtási határidőket nin- csen módjában meghosszabbítani, továbbá utalt arra, hogy a szövetségnek a törvény alkalmazása viszont tanulmányozás tárgyát képe- zik. A miniszteri utasítás eleget tesz a szövetség azon kérelmének, hogy azoknál a nagykereskedők- nél, akik nagyban és kicsinyben is eladják az első- rendű közszükségleti cikkeknek minősített áruikat, a kicsinyben való eladások alkalmával husz szá- zalék haszon, továbbá az üzletbér, a személyzeti fizetések, az adók és a biztosítás megfelelő szá- zalékos költségei számítandók meg a beszerzési árakhoz, míg a nagyban való eladásnál tíz szá- zalék haszon és az említt költségek számitha- tók be.

A kalkuláció tárgyát képező összes költségek- ről a cégek okmányokat kötelesek az esetleges ellen- őrző közegeknek rendelkezésre bocsátani és ugyan- csak ezen cikkekéről szóló számlákat is kötelesek pontosan megőrizni. A tíz naponként benyújtott ár- jegyzékeket a kereskedők kötelesek külön iratco- móban készenlében tartani.

A törvény rendelkezéseivel és a városi hatóság által megállapított maximális árakkal kapcsolatban a választmányi ülés több tagja hangozta a rizs, petróleum és só meg nem felelő maximálását. Besa Cornel elnök ezután jelentette, hogy a maximális árak módosítása érdekében a kellő lépések már meg- történtek és a helytartóság mellett működő árrel- őrző bizottság a kérdést már a napokban meg for- ja vizsgálni.

A választmányi ülésen több szó hangozott el egyes gyárak jelenlegi szállítási feltételeiről és ar- ról, hogy egyes gyárak a korábbi adás-vétel szerződéseit nem tekintik a maugk számára kötelező- nek.

és kereskedő vevőkkel szemben nem teljesítik a ha- táridő szállításait. Az egyesület megállapította,

Különleges ülőbutorok

szakszerű készítése és mindennemű javítások

Reichardt Gyula

kárpitosnál, III., Bulevardul Carol 13. szám

közlebbi felvilágosítás végett a közgyűlés há- rom napra való elhalasztását kérheti. A kódex eredeti szövege szerint az igazgatósági felügye- lő-bizottság tagjainak megválasztása, elmozdi- tása, felelősségrevonása tárgyában mindenkör titkos a szavazás. A módosítás szerint a szavazás csak akkor titkos, ha a jelenlévő részvényeseknek az alapítóke együtötét kép- viselő része azt kívánja.

A 231-ik szakasz a törvényeszk elnökére bizza azt, hogy mikor tevé függővé a megtámadott közgyűlési határozat felfüggesztését a biztosíték letételétől. A jelenlegi szöveg szerint ha az igaz- gatóság valamelyik tagja megtámadja a köz- gyűlési határozatot, akkor a törvényeszk elnöke jelöli ki a részvényesek sorából azt a személyt, aki a részvénytársaságot a bíróság előtt kép- viselje. Tehát ennek nem kell felügyelőbizottsági tagnak lennie.

Végül a módosított törvény foglalkozik azok- kal az esetekkel, amelyekbe a részvényes joga- sult kilépni a részvénytársaságból és részvényé- nek az utolsó mérleg, vagy a tőzsdéi jegyzés szé- rint való kifizetését kérni. A módosítás ezen ese- tek közé iktatja

a részvénytársasági székhelynek külföldre való helyezését is,

tehát elejét akarja venni, hogy egy romániai részvényes kénytelen legyen olyan részvénytár- saságban maradni, amelynek székhelye külföld- re tétetett át és így az ügymenet felett kellő el- lenőrzést nem gyakorolhat.

hogy az egyes ilyen gyárak a kereskedelmi törvény- be ütköző magatartást tanúsítanak. Ezzel kapoco- latban Schön Ede azt javasolta, hogy az egyesület tegyen lépéseket a választott bíróság intézményének újból való megvalósulása érdekében.

Foglalkozott a választmány az új impor-export rendszerrel, valamint a vagonhiánnyal, amely az áru és a nyersanyag ellátást érzékenyen megnehe- zíti. Több tag javaslatára az egyesület illetékes hely- en sürgős lépéseket tesz, hogy a kereskedők to- vábbá alkalmazottak és családtagjai részére

megfelelő időpontot jelöljenek ki a légvédelmi tanfolyam látogatására.

Dragan-Körner Iosif dr. a kereskedelmi testületek szövetségének vezetőikára ebben a kérdésben tegnap már eljár a kereskedelmi és iparkamaránál és kér- te a közbenjárást olyan értelemben, hogy a keres- kedők részére az üzletek zárása után az esti időben 9-10 órákor, esetleg vasárnap délelőtt 10-11 óra- kor tartanak légvédelmi tanfolyamokat.

Végül több felszólaló azt kérte, hogy a megren- delt gázalarcok kiosztását az egyesület illetékes helyen sürgesse meg. A kérelemnek a lehetőséghez képest eleget tesznek.

— Olajos növényeket honosítanak meg Német- országban. A mai Németország minden téren he- roikus erőfeszítéseket tesz, hogy szükségleteit a maga erejéből fedezhesse. A zsirellátás az európai növények olajban való szegénysége miatt mindmáig megoldatlan problémája a német autarkias törekvé- seknek. Többéves kísérletezések után úgy látszik, hogy a világ több részén tenyésző vadsáfrány né- metországi meghonosítása hozza majd meg az ered- ményt. A bogácsra emlékeztető vadsáfrány ugyan- is hektáronként átlag 30 mázsa magot hoz, ezek pe- dig 20-30 százalékos olajat és körülbelül 14 százalé- k fehértéj tartalmaznak. A vadsáfrány olaja igen al- kalmas konyha célokra, a sajtolás mellékterményeit pedig takarmánnyként lehet felhasználni. A vadsá- frány termesztése már nagyobb méreteket ölt Né- metországban.

— A helyi vámolási árelőírás bizottságok vál- tozatlanul maradnak. Az új külkereskedelmi rend- szer bevezetése kapcsán a nem kontingentált árak- ra a behozatali engedélyt a vámhivatalok mellett működő árelőírás helyi bizottságok adják meg. A nemzetgazdasági miniszter a törvény végrehajtá- sában most úgy rendelkezett, hogy a meglévő bi- zottságok változatlanul fennmaradnak és ezek az eddig is működött bizottságok fogják az új törvény nekik utalt hatáskörét ellátni és megszervezni a helyi külkereskedelmi hivatalt.

Megszűnt a hitel és a határidőre szállítás a legtöbb nagyipari ágban

A fonal és a gyapju kevés kezekben összpontosul. Nyersanyaghiány mutatkozik gyapjufonalban.

A háboru kitörése óta a gyárak fokozatosan leépítették a hitelleztét, már egyes szakmákban csak előre történő készpénzfizetés ellenében hajlandók korlátozott mennyiségű árut leszállítani. Ennek a tartózkodó álláspontnak két főoka az áruk állandó ingadozása és a növekvő nyersanyaghiány. Különösen vonatkozik ez a ruházati cikkeket előállító gyárakra. A bőrgyárak nyersbőrrelátása egyre nagyobb gondot okoz, ettől függetlenül a bőr feldolgozásához szükséges vegyi anyagok külföldről történő behozatala is nehézségeket ütköztet. Ennek következtében ezek a vegyi anyagok ugrrászerien drágulnak és az áruk emelkedése természetesen a bőrárakra is kihatással van. A textilgyárak a fonalellátás terén küzdenek nehézségekkel. A belföldi gyapotfonal-mennyiség egyes kezekben összpontosul és feldolgozását spekulatív törekvések akadályozzák. A fonalárak emelkedése épügy, mint a bőráraké, természetesen zavarólag hat a termelés menetére és lehetlenné teszi az előzetes kalkulációt. Ilyen körülmények között természetesen tartják a nagyiparosok, hogy a hitellel teljesen megszűnt és hogy a gyárak óvakodnak a nagyobb szállítástól, mert el akarják kerülni, hogy az áruk gyors változása következtében a rendelésnek csak veszteséggel ténhesseken elegendő. A gyapotfonalhoz hasonlóan növekvő hiány mutatkozik külföldi gyapjufonalban is, aminek következtében a szövődék kénytelenek csökkentett lizemmel dolgozni. A nyersanyagellátás gondján túlmenően az általános gazdasági helyzet lényegesen hozzájárul ahhoz, hogy a gyárak az üzletkötések terén egyre óvatosabbnak mutatkozik és hogy a határidőre történő áruszállítás megszűnt.

Késik a buzaexportprémium meghatározása

Árak Bucurestiben és a kikötőkben

A romániai gabonatözsdeken az elmúlt héten az exportörök tartózkodtak a buzavásárlástól, mivel késik az a kormányrendelet, amely október 1-től kezdve megállapítja az új buzaexportprémiumokat. A többi árukban az üzlet élénk. Német és olasz számlákra, valamint Palesztina részére nagy tételekben vásárolják a rozsot, élénk kereslet a főzelékekben és olajmagvakban, nagy üzletkötések történtek új kukoricában. Ennek megfelelően az utóbbiak ára is szilárdabb.

A fontosabb romániai gabonatözsdeken a következő árakat jegyezték:

Bucuresti. 75 kg.-os buza (3 százalékos idegen anyaggal) 43.500 lei, új kukorica 31 ezer 500 lei, bab 115.000 lei, napraforgómag 55.000 lei.

Braila. 75 kg.-os buza (3 százalékkal) 44 ezer lei, 56—57 kg.-os árpa (4 plus 2 százalékkal) 34 ezer 900 lei, 70 kg.-os rozs (3 plus 1 százalékkal) 34.000 lei, új kukorica 31.500 lei, lenmag 135.000 lei, Victoria borsó 76 ezer lei, I.-a bab 120.000 lei, 41 kg.-os zab (3 plus 1 százalékkal) 36.500 lei, Naveta repce 90.000 lei, napraforgómag 58.000 lei, lencse 122.000 lei.

Constanta. 74 kg.-os buza (2 százalékkal) 44 ezer lei, 54—55 kg.-os árpa (4 plus 1 százalékkal) 35.750 lei, 66—68 kg.-os rozs (3 plus 1 százalékkal) 33.250 lei 41—42 zab (4 plus 1 százalékkal) 36.750 lei, új kukorica 21.500 lei, napraforgómag 60.000 lei, Victoria borsó 75.000 lei, takarmányborsó 62.000 lei, Transilvania bab 128.000 lei Naveta repce 90.000 lei.

Uj külföldi fizetési egyezmények előkészítése. Az új külkereskedelmi rend természetesen lényeges változásokat fog teremtani a külföldi államokkal való fizetési módozatokban. Addig azonban amíg egymás után sorra kerül az új fizetési egyezmények megkötése, az új rendszer alatt is a régi egyezmények szerint történnek a kifizetések. A jugoszláv és a török egyezmények kerülnek első sorban tárgyalásra. A jugoszláv bizottság e héten kezdi Bucurestibe, viszont egy román bizottság a hét végén indul Ankarába. A német egyezmény később kerül csak sorra, mert a német márka arfolyama köztött árfolyam a fennálló szerződés szerint és így nem fontos a tözdsdei értékesítés, mint a többi külföldi értéknél. A kormány gondosan foglalkozik avval a helyzettel, hogy Románia kivitelének két szezonserü időpontja lévén, márciustól júniusig és szeptembertől novemberig, a devizák nagy része e hónapokban kerülne tözdsdei értékesítésre, s ez erős árfolyam hullámzásokat okozhat, míg ezzel szemben a behozatal nagyjából arányosan folyik az egész év alatt és kívánatos, hogy minél kisebb kilengések legyenek az árfolyamban. A külkereskedelmi hivatal a negyedéves behozatali engedélyek kiadása kapcsán intézkedéseket léptet életbe a devizák egyenletes elosztásának a biztosítása végett.

Felsővisó-Szálya közti vonal első szakaszát átadták a forgalomnak. Guiman György dr. máramaros megyei közigazgatási vezérfelügyelő, ideiglenes megyefőnök, érdekes adatokat hozott nyilvánosságra a Szálya-felsővisói vasutvonalról kapcsolatban. A Máramaros szempontjából oly fontos vasutvonalnak az első 15 kilométeres szakasza készült el, mégpedig Szálya és Telcs között. Mintegy 70—75 kilométeres utszakas azonban hátra van még Alsóvisóig, ahol ez a vonal belekapcsolódhat a Sziget—borsai vonalba. A hátralevő utszakas már sokkal könnyebben megmunkálható és az építkezések gyorsan folynak. Már az ősszel lefektetnek egy keskenyvágányú sínpárt, hogy legalább az áruszállítás egy részét itt bonjolíthassák le. A rendes és rendszeres forgalom azonban csak a jövő év folyamán indulhat meg. A vasutvonal tervén módosításokat végeztek. Így a vonal nem fogja érinteni Szeliste és Dragomérfalva iza-járási községeket, hanem a községekől kissé távolabb eső völgyön halad keresztül Telcs—Romuli—Izasszal, majd a Szeliste—Dragomérfalva és Kisbocksó alatt húzódó völgyön át eléri az alsóvisói megállót és ott belekapcsolódik a már meglévő sínpárba. A módosítások a munkálatok gyorsabb befejezése érdekében váltak szükségessé.

A részvénytársasági adó reportálása nem akadályozza meg a minimális adó alkalmazását. Az egyenesadótörvény 39. cikke 4. pontjának 9. bekezdése szerint, azok a részvénytársaságok, amelyek nem fejtenek ki aktív működést, a minimális adó felét fizetik. Tekintve, hogy az 1939—40. évre adóátvitelzés történt, az adókövetőbizottságok az ilyen részvénytársaságok adóleszállítás iránti kéréseit nem vették figyelembe. A pénzügyminisztérium legújabb kiadott utasítása szerint, az esetben, ha a tényleges aktivitást ki nem fejtő részvénytársaság nem volt magasabb adóval megörvöl, mint a minimáladó, úgy az adóátvitelzés ellenére is arra az időre, amíg a részvénytársaság bebizonyíthatóan aktivitást nem fejt ki, csak a minimáladó felének megfizetésére kötelezhető.

Szamos erdélyi családot érint a drohobyczi petróleumkutak kommunizálása. A híres galati petróleummezőknek egy igen nagy területe volt a Schreiber-család birtokában, amelynek több tagja Erdélyben él. Ezeket most súlyosan érinti, hogy a petróleumkutak a Szovjet állam területére kerültek. Az érdeklét erdélyiek között van Ullmann Iván, nagyváradi nagykereskedő, aki a petróleumlepek nagyrésze tulajdonosának unokája. A drohobyczi petróleum-náobnak veje a Nagyváradon élő Blau Béla, a Suchard-csokoládégyár egyik erdélyi képviselője, aki nemrégén meg nagygyógyember volt, ma pedig súlyos gondokkal terhelés él. Blau Béla Kolozsvárról annakidején a Bécs mellett Badenbe költözött, ahol egy főhercegtől vásárolt meg egy villát. Az Anschluss után Blau Béla költözött Badenből és visszatért Nagyváradra, ahol egykor szülei laktak. Uj egzisztenciájának alakulását neki is megkönnyítette az a tudat, hogy Drohobyczban felesége családjának petróleumkuttáknak. A drohobyczi petróleumkutak kisajátítása értesülésünk szerint, közvetlenül érdekel ezenkint néhány megyesi, dési és szatmári családot, amelyek leszármazásuk révén, szintén részesültek a kutak jövedelméből.

A bányási gabonapiac árai. Buza 75 kiló 430 lei, tengeri 430 lei, korpa 320 lei, új zab 3 lei, muharmag 400 lei, tökmag 950 lei, káposztarepce 820 lei, lencse 600—700 lei, új takarmányárpa 350 lei, tavaszi árpa 430 lei, lóheremag 210—220 lei, lucernamag 300 lei százkilónként.

Az importengedélyek érvényesítése. A temesvári kereskedelmi és iparkamara értesítést küldött a pénzügyminisztériumtól, amelynek értelmében a vámiügyi vezérigazgatóság október ötödikétől rendeletével közölte a vámhatóságokkal, hogy azokat az importengedélyeket, amelyeket 1939. október elsejéig állított ki az import szabályozás ra hivatott bizottság, a tulajdonosok igénybe vehessék vámolás céljaira a megállapított határidő végéig.

SPORTSEMÉNYEK

Győztek a temesvári csapatok

A CAMT a Juventus együttesét győzte le, a Ripensia pedig a Carpati csapatát fosztotta meg veretlenségétől. CAMT—Juventus 3:2 (1:1)

A még vasárnap is zuhogó eső alaposan felázta a temesvári pályák talaját és sáros pályákon így szép játék nem alakulhatott ki. A két temesvári A-ligás csapat győzött és megszerezte a fontos pontokat.

A CAMT a játék folyamán fölényben volt, de a balszerencse és a Juventus kitünő kapusa megakályozták a nagyobb gólarányú győzelmet. Az első gólt Reuter fejtette, amit még az első félidőben a Juventus részéről Niculescu Sonny egyenlített. A második félidőben a CAMT szinte állandóan támadott, de a csatárok nem tudták a kitünő gólhelyzeteket megfelelően kihasználni. A tizedik percben Reuter rontott el biztos gólnak látszó helyzetet. A húszonkettedik percben végre Bindea újból megszerezte a CAMT számára a vezetést és néhány perccel később ismét Bindea növelte a góllényt. A Juventus erőteljes támadásokkal igyekezett javítani és ez közvetlenül a mérkőzés befejezése előtt Dunareanunak sikerült, úgy lett 3:2 (1:1) az eredmény. Ezzel a győzelemmel a CAMT megerősítette a bajnoki táblázaton a harmadik helyét.

RIPENSIA—CARPATI 1:0 (0:0).

Ripensia győzelemmel végződött a piros-sárgák mérkőzése a Carpati ellen is. A Carpati csapata ezen a mérkőzésen igazolta eddigi jó eredményeit, mert az angol stílusban játszó csapat még a felázott pályán is sokszor szép összjátékkal közelítette meg a Ripensia kapuját. Az első félidőben még a Ripensia is vezetett néhány támadást, de a befejezést a csatárok elügyetlenkedték. A második félidőben a Carpati nagy fölényben játszott és a Ripensia csatárai csak szörványos támadásokat vezettek. A tizenegyedik percben a Carpati csapata Perneki révén gólt ért el, de azt a bíró lesállítás címén érvénytelenítette. A Carpati továbbra is támadott, de az első félidőben bizonytalanok Pavlovici akkor már biztosan hártotta el a veszélyes támadásokat. A negyvenegyedik percben a Ripensia kornerhez jutott, Marcu fejtette a kapu elé a labdát, amely a hálóba került. Ezzel után a különben kitünően játszó Carpati 1:0 arányban elvesztette a mérkőzést és ezzel ősz veretlenségét is.

AMTE — UDR 2:0 (1:0).

Az AMTE csapata megszerezte első győzelmét a resciai UDR ellen. Az aradi munkások végig nagy szerien játszottak és megérdemelten szereztek meg a győzelmet. Az első félidő gólját Pataki szerezte Fried átadásából, míg a második félidőben ugyan csak Fried labdáját Batrin juttatja hálóba.

RAPID FC — Victoria 2:0 (2:0)

A fővárosi vasutascapatnak egy félidő is elég volt a győzelemre. A kolozsvári csapat a szokottnál gyengébben szerepelt, ennek tulajdonítható, hogy a Rapid aránylag könnyen szerezte meg a győzelmet. A gólokat Sipos és Capusan szereztek. A Victoria játékosai közül Cociuban II. és Nistor lesérültek és így a kolozsvári csapat kilenc emberrel játszott.

Venus — Gloria-CFR 6:2 (1:0).

A galati csapat egy félidőn keresztül ellenállott a bajnokcsapat ostromának, míg szünet után összeroppant és ekkor a Venus teszszszerint éri el góljait, amelyeken Iordache 2, Bodola 4 osztozkodtak. A homi együttes góljait Horotan és Justin szereztek.

A nemzeti bajnokság állása:

Kárpát FC	5	4	—	1	8:	1	8
Venus	5	4	—	1	16:	4	8
CAMT	5	4	—	1	10:	7	8
Ripensia	5	3	1	1	10:	5	7
Rapid	5	3	—	2	12:	5	6
Sp. Studentesc	5	1	2	2	11:	9	4
UDR	5	1	2	2	6:	9	4
Gloria CFR	5	2	—	3	6:	16	4
Juventus	5	1	1	3	7:	13	3
Victoria	5	1	1	3	2:	6	3
U. Tricolor	5	1	1	3	3:	10	3
AMTE	5	1	—	4	3:	9	2

DELI HIRLAP
automata telefon száma: 28-10

B-ligás csapataink is megszerezték a pontokat

Az Electrica és Chinezul-Ilsa is örömet szereztek híveinek, mert nehéz küzdelem árán győztek és megszerezték a pontokat. Az Electrica a Minerul ellen játszott és változatos küzdelem után 1:0 (1:0) gólyban győzött. Sokkal nehezebb volt a helyzete Chinezul-Ilsanak, amely Piskiben játszott a CFR meria ellen. A piskii csapat sportszerűtlenül és őrven küzdött, de még így sem tudta megakadályozni a temesvári csapat 2:1 (1:1) arányú győzelmét. A győztes csapatnak a mérkőzés után valóságmenekülnie kellett a pályáról. Ezzel a két győlemmel a két temesvári csapat továbbra is veretlenül vezet a B-liga második csoportjában.

Foto-Sport Optik

Fotolaboratorium
„Agfa”, „Kodak” és „Voigt-länder” gépek és filmek.

A. M. Mülley

Timisoara I.,
Strada Solderer 11.

Egyéb B. osztályos mérkőzések:

ski 2:1 (1:1). Electrica — Minerul 1:0 (1:0). ul — Vulturii 3:2 (2:1). AS Constanta — NAC 5 (2:5). A NAC három játékosát lerugták. Crisa — Monopol 4:0. RMSE — Victoria 4:0. Sparta — urnu Severin CFR 4:1 (3:0). Universitatea — Sodonyipar 2:0. Mures—Victoria 9:1. Mica—Gloria 0 (2:0).

Pontot adott le az Újpest és a Hungária

A magyar nemzeti bajnokság vasárnapi fordulóján a vezető csapatok közül az Újpest és a Hungária pontot adott le. A Ferencváros minimális gólyánu győzelmét aratott a Nemzeti felett és így élre került. Eredmények:

Ferencváros — Nemzeti 1:0 (1:0)
Hungária — Szürketaxi 3:3 (2:1)
Elektromos — Újpest 3:3 (2:2)
Törökvs — Szeged 0:0
Kispest — Gamma FC 4:0 (0:0)
Haladás — Kassai AC 3:1 (1:1)
Szolnok — Booskai 2:1 (0:0)

A temesvári kerületi bajnokság eredményei.

Az elsőosztályú bajnoki küzdelmek eredményei a következők voltak: Rapid—Banatul 4:2 (0:2), Jandarmi—CFR 2:1 (2:1), Bohn—Politechnica 3:3 (1:0), Progresul—Vulturii 2:1 (1:1), Kadima—Fratelia 2:2 (2:0). A másodosztályú bajnokság eredményei a következők voltak: Freidorf—III. kerületi FC 5:2 (2:1), Juventus—Ancora 2:1 (2:1), Victoria—Cultura 7:1 (1:1), Fortuna—Dura 1:0 (0:0).

A temesvári első osztály állása:

Patria	5	3	2	—	12	4	8
Kadima	5	3	2	—	13	6	8
Banatul	5	3	1	13	7	7	7
Fratelia	4	2	2	—	9	5	6
Jandarmi	6	3	—	3	10	9	3
Rapid	6	2	2	2	14	10	6
Progres	4	2	—	2	4	7	4
CFR	5	2	—	3	8	11	4
Vulturii	6	1	1	4	12	3	3
Politechnica	2	—	1	1	4	5	1
Bohn	6	—	1	5	5	20	1

Megkezdődött a német jégcszban. Németországban ma is minden sportág zavartalanul tovább működik. Utolsóként most a jégcsz kezd meg versenyszorozóját. A bécsi műjégcszban már megindult a sportélet. Essen és Königsberg műjégcsz pályáit rövidesen követik a bécsi példát. A berlini korcsolyázók a friedrichshaini jégcszban végzik ez évben az edzéseiket.

Rádió

KEDD, OKTÓBER 10.

Bucuresti. Rádió Románia. 12: Időjelzés, vizállás-jelentés. 12.03: Hanglemezek. Rádió Románia és rádió Bucuresti. 13: Időjelzés, rádió műsor, sport-és egyéb közlemények. 13.10: Népdalok. 14: Hírek. 14.20: Hanglemezek. 15: Látványosságok, művészeti és kulturális hírek, Radio Románia. 19: Előadás. 19.17: Beethoven lemezek. Rádió Románia és rádió Bucuresti. 20: Jina nemzetgazdasági államtitkár előadása. 20.15: Szarvas Adrian Antal hegedül. 20.30: Ion Fotine gondokák. 20.45: Hírek, sporteredmények. 21: Punner József zongorázik. 21.15: A rádió esti hangversenye. 22.15: Aida asszony énekel. 22.30 Hírek, háztartási és egészségügyi tanácsok. 22.50: Tánclémezek. 23.10: Könnyű zene hanglemezekről. 23.45 Hírek francia, német, angol és olasz nyelven. Budapest II. 7.45: Torna, hírek, hanglemezek. 11:

Hírek. 11.20: Felolvasás. 1.10: Ének zongorakísérettel. 1.40: Hírek. 2.30: Katonazene. 3.30: Hírek. 5.10: Arányi Mária előadása. 5.45: Hírek. 6: Hírek szlovák és magyar-orsz nyelven. 6.15: Mézszáros József előadása. 6.35: Cigányzene. 7.30: Hanglemezek. 8.15: Hírek. 8.25: Szalonzene. 9.10: Tragikus szerelmek. 10.10: Hanglemezek. 10.40: Hírek, időjárás, hírek szlovák és magyar-orsz nyelven. 11: Jazz. 11.30: Márffy Oszkár dr. előadása olasz nyelven. 12: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 12.20: Cigányzene. 1.05: Hírek.

Budapest II. 6.35: Francia nyelvoktatás. 7: A Földművelésügyi Minisztérium mezőgazdasági felőrája. 7.30: Rendőrzenekar. 8.30: Hanglemezek. 9: Hírek szlovák és magyar-orsz nyelven. 9.20 Szalonzene. 9.45: Cigányzene. 10.35: Időjárásjelentés. 10.40: Hanglemezek.

SZERDA, OKTÓBER 11.

Radio Románia. 1: Időjelzés, vizállás jelentés. 12.03 Hanglemezek. Radio Románia és Radio Bucuresti 13: Időjelzés, rádióműsor, sport és egyéb közlemények. 13.10: „A Bajkál” balalaja ötös. Déli hangverseny. 13.30: A „Swing Club” jazzzenekara játszik. 14: Hírek. 14.20: A hangverseny folytatása. 15: Látványosságok, művészet és kulturális hírek. Radio Románia: 19: Időjelzés és időjárásjelentés. 19.02: Művészeti hírek. 19.17: Hang lemezek. Radio Románia és Radio Bucuresti: 20: Előadás. 20.15: Chopin lemezek. 20.45: Hírek, sporteredmények. 21: A Kreuzer bécsi együttes hangversenye. 21.20: A rádió esti hangversenye. 22.30: Hírek, háztartási és egészségügyi tanácsok. 22.50: Hanglemezek. 23.10: Tánclémezek. 23.45: Hírek francia, angol, német és olasz nyelven.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemezek, étrend. 11: Hírek. 11.15: Gyermekekdelélt. Közvetítés az Operaház balettkisakójából. 11.45: Filozófus adomák. Felolvasás. 13.10: Hanglemezek. 13.40: Hírek. 14.20: Időjelzés, időjárásjelentés. 14.30: Szigeti Sándor magyar nótákat énekel cigányzenekísérettel. 15.30: Hírek. 15.45: Műsorismertetés. 16: Piaci árak. 17.15: Diskféltóra. 17.45: Hírek. 18.15: Tánclémezek. 18.50: Afrikai négelek. Felolvasás. 19.20: Kézzongorás magyar nótahangversenye. 19.45: Falusi séták a Balaton körül. Utirajz. 20.15: Hírek. 20.25: Operaismertetés. 20.30: Hegyek alján. Zenedráma egy előjátékban és két felvonásban. 22: Hírek. 23.10: Katonazene. 24: Hírek idegen nyelveken. 24.20: Cigányzene. 1.05: Hírek.

Budapest II. 10.45: Jazz-dalok. 20.30: Olasz nyelvoktatás. 21: Hírek. 21.20: Szalonzene. 22.30: Kéltők a Margitszigeten. Felolvasás. A verseket elmondja: Fáy Béla. 23.05: Időjárásjelentés.

A DZSUNGEL

TITKA

A „Déli Hírlap” eredeti regénye
Irtá: K. D.

Az tiszteltteljesen meghajolt, kisietett és trága tálcán hűtőket hozott a vendégcnek, majd a herceg intésére eltűnt a teremből.

A herceg miután megkínálta őket a hűtőkkel, fölemelkedett helyéről, hogy hindu szokás szerint üdvözölje őket:

— Elsősorban is örömet kell kifejezésre jutlatnom, hogy önöket itt vendégeimként szívesen látom és ugyanakkor nem mulaszthatom el, hogy újlag köszönetet mondjak tegnapi segítségükért. Nem vagyok barátja és mestere a sok beszédnek, éppen csak ezzel a néhány szóval kívánom kifejezni azt, amit érzek, de remélem, ezeket át is megértik és megérik azt úgy, amint én érzem...

Ezek után Ronaldhoz fordult és a további szavakat egyedül hozzá intézte:

— Kérem önt, fogadjon el tőlem egy nagyon szerény emléket, tőlem, a fiatal industól, aki ismétlem, minden percben kész arra, hogy halálját önnel szemben más uton és más formában is kinyilvánítsa.

Ezekkel a szavakkal egy kis revolvért nyújtott át Ronaldnak, drágakövekkel kirakott és elefántcsontaggal ellátott kis fegyvert, amit az szívesen és nagy örömmel vett át.

— Csekélység ugyan, — jegyezte meg meg a herceg, — de jelezze örök hálátát és emlékeztesse mindig arra, hogy rám bármikor számíthat.

Ronald rokonszenve, amit már az első percben érzett a fiatal indus iránt, most az egyszerű, de büszke és szívből jövő köszönő szavak hallatára csak fokozódott. Gyönyörködve nézgette a drága fegyvert és éppen válszolni akart, meg akarta köszönni, de a fiatal herceg nem hagyta szóhoz jutni:

— Uraim!... mielőtt a továbbiakra térném, egy kéréssem van önökhöz: szenteljék nekem a mai napjukat, nem fogják megbánni, már mindent el is rendeztem, hogy minden tekintetben a legjobban

érezzék magukat... Először magát a várost óhajtánám megmutatni önöknek és amennyiben semmi kifogásuk sincs ellene, a lovak már készen állanak lent a parkban a kilovagolásra...

Ronald és Welton természetesen mindenbe beleegyeztek és azonnal felemelkedtek helyeikről. A herceg előzékenyen kalauzolta őket visszafelé, a csarnokok, lépcsők és oszlopsorok utvesztőjében egy csigalépcsőn lefelé, amely az épület minden emeletét keresztül szelte.

Ronald ment leghátul és közben érdeklődéssel nézgetett körül. A falakon értékes és gyönyörű festmények voltak, hatalmas falfestményeken a maharadzsza őcsinek élete és haditettei voltak valamilyen névtelen, de annál nagyobb hindu művész ecsetje által megörökítve.

A fiatalember különben figyelmesen hallgatta a herceg kedves és mindenre kiterjedő magyarázatait, amíg egyszer csak hirtelen...

Megállt és néhány pillanatra mozdulatlan maradt. Maga sem tudta, hogy miért, homályos előérzet volt-e csupán, de úgy érezte, hogy valami nagyon fontos dolog történik vele. Pedig csak érzései, gondolatai voltak ezek, az körülmény, amely megállította, igazán alig érdemelt figyelmet. A csigalépcső egyik eldugott sarkában egy földre esett kis zsebkendőt pillantott meg, amit itt vesztetett el valaki.

Előrelépett, lehajolt és felemelte. Egészen kicsi, fehér női zsebkendő volt, sarkában egy monogrammal. Két gelléző, egymásba fonódó betű. Kíváncsian hajolt közelebb és a következő pillanatban szinte felkiáltott. Szíve egy rövid másodperc alatt erősebben kezdett dobogni és szorongásfélélt érzett a torkában. A monogram betűi ugyanis ezek voltak:

L. W.!

Hirtelen melege lett, vére lüktetni kezdett ereiben és szinte körülstromolta a szívét olyan erős nyomással, hogy fájdalmat érzett. De miért? Miért is? L. W.?

Nem, nem. Hogy is juthatott az eszébe, örült gondolat, elképzelhetetlen és lehetetlen... de mégis...

Miért jutott ez eszébe, miért kellett éppen rá gondolni ezen két betű megpillantásakor, amelyek

összelelkezve voltak belehimezve a kis zsebkendő egyik sarkába? Miért?...

Welton és Omar herceg már leértek a lépcsőről egy hosszú folyosóra. Elgondolkozva nézett utánuk, majd ismét a kezében tartott zsebkendőre tévedt a tekintete. Hát lehetséges volna? Lassan a szájahoz emelte a zsebkendőt és megcsókolta.

L. W.!

Hátha talán Lilyan Woombury-t jelenti ez a két betű...

Belátta maga is, hogy inkább ösztönös és bizzar gondolat volt tőle Lilyanra gondolni itt, egy idegen kastélyban, a messi Indiában, csak azért, mert egy zsebkendőt talált, amelynek monogramja egyezett Lilyan nevének kezdőbetűivel. D hiába látta be sokszor maga is gondolatainak szinte nevetésséges voltát, nem bírt azoktól szabadulni. Mert a mennyire nevésségesnek találta az ötletet az egyik pillanatban, olyan határozottan remélt a másikban. Miért is ne lehetne itt? Végeredményben nem lehetetlen... és mégis...

— Halló Ronald, hol maradsz?

Welton éles hangja riasztotta fel töprengéséből és első ösztönöszerű mozdulata az volt, hogy a kis zsebkendőt elrejtette tenyerében. Azután mosolygós sietett hozzájuk:

— Ezeknek a gyönyörű festményeknek a csodálatában mélyedtem... Valóságos történelemkönyvek, amelyek az önök egész multja megelevenedik az ember előtt...

— Igazán van, éppen most akartam erre figyelmeztetni kedves barátját, mert valóban népiünk egész történetét végigvonulhat itt az ember — mutatott Omar herceg a folyosó festményeire. Ez a két üres falrészt pedig az apámnak és számomra van fenntartva.

Miközben tovább folytatta magyarázatát, Ronald óvatosan a zsebébe sülyesztette a zsebkendőt és azután nyugodtan követte őket. Arra a széles, négyszögletű térre értek ki, amely a palota előtt elterült. Szolgák jelentek meg, akik három pompás paripát vezettek elő drágán felszerszámozva. Néhány perc múlva mindhárom a nyeregben ülve igyekeztek ki a városból az erdő felé.

(Folytatjuk)

Baran Coriolan miniszter:

A hadsereg által igénybevett lovakat valószínűleg rövidesen visszaadják a gazdáknak

Baran Coriolan dr. miniszter, aki Porumb Ionel dr. kabinetfőnök kíséretében hétfőn délelőtt megjelent a helytartóságon, meglátogatta Maria Alexandru dr. királyi helytartót. A miniszter a helytartóságon folytatott tanácskozási végén fogadta a sajtó munkatársait, akikkel közölte, hogy a fővárosból már a múlt hét derekán utazott el ellenőrző körútra. Járt Erdélyben Segesvárott, Medgyesen és Nagyszebenben, ahol Hedrich Hans dr. szenátorral és a szászok több más vezetőjével érintkezett. Meghallgatta a szászoknak az iskolai támogatásra vonatkozó és egyéb kulturális kívánságait.

Temesvári tanácskozásai során felhatal-

mazta Popovici Virgil ezredes-prefektust, hogy a nagyobb községekben helyettes bírókat nevezzen ki, akik a bírókat munkájukban támogatják. Ezeknek a helyetteseknek a díjazását azonban csak a jövő évi költségvetésbe lehet majd beállítani. A miniszter annak a reményének adott kifejezést, hogy a hadsereg által igénybevett lovakat a gazdáknak hamarosan visszaadják és így a mezőgazdasági munkálatok körül semmi fennakadás nem lesz. A miniszter végül barátságosan elbeszélgetett az újságírókkal és annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy hamarosan nyugalmasabb napok következnek, a békés munka napjai.

Spanyolország elválaszthatatlan Olaszországtól

Burgosból jelentik: (Rador.) Gamba tábornok, Olaszország burgisi nagykövete vasárnap nyújtotta át megbízólevelét Franco tábornoknak. A megbízó levél átnyújtása során Gamba tábornok rámutatott arra, hogy milyen szoros barátság áll fenn a spanyol és olasz népek között. Ez a barátság a két nép áldozatkészségén kovácsolódott össze.

Franco tábornok válaszában ezeket mondta: — A spanyol nép sohasem fogja elfelejteni az ön uralkodójának és a Duconak azt az értékes segítségét, amelyet a spanyol nép legválságosabb pillanatában nyújtottak és amelynek révén pozitív formában kialakult a spanyol nép jövője. Maga ez a tény határozza meg Spanyolországnak az olasz birodalomhoz való viszonyát.

A VILÁG

★

A MANCHESTER GUARDIAN írja: „A hadsereg tanulóosztályának mindenesetre feltétele, hogy a különféle hadjáratok hadást gyakorolnak az a szörzetének dívtájára, s az idők első jele ebben a háborúban talán az a jelentős volt, hogy Charwood Forest kolostorának némely szerzetesei átváltoztatták szakállukat, hogy a gázmaszkot jobban az arcukra illeszthessék. Az utóbbi időben megfigyelték, hogy volt bizonyos törekvés a szakállhoz való visszatérésre, különösen az ifjú intelligencia körében, de most már biztosra vehetjük, hogy ez a háború újít a szakáll visszatérésére. Napoleon orosz hadjáratainak megvolt a hatása Franciaország hadsereg szörzetdívtájára s még ma is vannak szakállas francia táborszereplők; egyikük különösen híre tett azért a legutóbbi háborúban. De ezen ténen a krími háború gyakorolta a legnagyobb hatást. Ez vezette be a szakállt a mi haditengerészetünkbe. Az első tengerészkapitány, aki szakállas lépett az admirális épületébe, Morsom kapitány volt (más és fontosabb jogcímei is vannak a hírnévnek). Egyenesen a Fekete-tengerről jött, hogy jelentést tegyen a krími háborúról s látása annyira felhőborította az első tengeri kerület, Sir M. F. Berkeley admirális, hogy „elsápadva a dühtől és a megdöbbenéstől”, szólt sem tudott, csak a kezével hadonászott. „Lovas testőrök a másik ajtóval kiáltottak azután. Arra eledt, hogy a krími háború a szárazföldi hadseregben is átterjesztette a szakáll viselést s a szakáll azután általános polgári dívtájává vált, majdnem a Viktoria-háború végéig. Talán csak a bur háború állta meg.”

★

A SVÉD közvéleményt élesen foglalkoztatja az a kérdés, hogy vajon az idén kiadják-e a Nobel-díjakat. Mint a Nobel-alapítvány igazgatóságának közli, még nem döntöttek el a kérdésről. Az orvosi bizottságnak csak október végére kell beérkeznie jelentését, a Tudományos Akadémia pedig csak november elején, 1914-ben egyelőre Nobel-díjat sem adtak ki. Az idén azonban két tavalyról maradt Nobel-díj, a vegytani és az orvosi díj felett is dönteni kellene.

DÉLI HIRLAP
automata telefon száma: 28-10

Dr. CSASZNEK NANDOR úgy a maga, mint a Telkes-család nevében is mély-séges fájdalommal jelenti, hogy szeretett testvére, a jó feleség és anyja,

kelenföldi Telkes Ernőné

szül. Csasznek Eta

e hó 8-án, 46 éves korában, rövid szenvedés és a halotti szentségek felvétele után, Budapesten visszaadta lelkét a Teremtőnek. Temetése e hó 11-én lesz a budapesti Farkasréti temetőben.

Kelenföldi Telkes Ernő
férje,
dr. Csasznek Nándor
fivére

Telkes Tibor dr., Teréz, férj.
Szende Lászlóné gyermekei
Szende László
veje

APRÓ HIRDETÉSEK

Az este 6 óráig feladott hirdetések másnap reggel megjelennek

Az 1938. júl. 18-án megjelent 69094. sz. miniszteri rendelet alapján apróhirdetési áraink a következők: álláskeresés, elveszett tárgyak, eltűnt személyek, fürdő- és gyógyhely hirdetések szavankint egy leu. Levelezés és házasság nem közzétehető, minden más rovatban szavankint kétféle. Legkisebb apróhirdetés tíz szó. Az apróhirdetések díja előre fizetendő. — Apróhirdetéseket felvesz I. kerület: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piata I. C. Bratianu 3. II. kerület: Popovici trafik, Piata Badea Cartan 8. — Kardos-trafik, Piata Traian (szerb templom mellett) Grósz-trafik, Calea Dorobanilor 2. III. kerület: Flauder-trafik, Piata La hovari IV. kerület: March-trafik, Piata Küttl. — Nógrády-trafik, (Corso mellett). — Schmidt-trafik, Piata Dragalina 6. Telefon 45-06. — Vittek-trafik, Bul. Carol 51. — Galgoczy-trafik, Strada Bratianu 15/a. Telefon: 45-13.

Állást keres

Mosást, vasalást házakban, jelkiszmeretesen vállal tiszta asszony (égy-szintén otthoni mosást is). Kovács, III., Wilhelm Mühle-u. 10. 1243

Komoly nő munkaerő irodai gyakorlatlalt pénztárnoknői, vagy más bizalmi állás keres. Szíves megkereséseket kérem „Szerény igényű” jelleg alatt a kiadóba. 1443

Lakás

Kiadó 2 szobás uccal lakás fürdőszobával, mellékhelyiségekkel új házban, villamosnál, november 1-re. II., Str. Gloriei 2. 1355

Mérsékelt házbér mellett november elsejére sürgősen kiadó egy négyszobás lakás a Belváros központjában. I. Str. Alba Julia 3. III. emelet. 2042

Három és 4 szobás egészséges világos komfortos lakás 15-től kiadó. IV. Str. I. C. Bratianu 29. 1368

Szép 2 szobás lakás összes mellékhelyiségekkel, 6-os villamos megállónál november 1-re kiadó. Megtekinthető naponként délelőtt 9 óratól délután 4 óráig. Közlelbi felvilágosítást ad Ringeisen III., Str. Cluj 17. 1340

Kétszobás udvari lakás fürdőszobával november 1-re kiadó. III., Str. Memorandului 92. 1358

Háromszobás uccal II. emeleti tiszta lakás fürdő és illeték nélkül, havi 1400 leiért novemberre kiadó. IV., Piata Küttl 1. 1365

Különbejárattú bútorozott uccal szobában pansióval a Turul közelében kerestetik. Ajánlatok „November 1-re” jellegére a kiadóba kéretnek. 1371

FÜLEKY II kerület, strada 3 August 25. szám a legmodernebb női, férfi és gyermek készítését vállalja

cipők javítások pontosan és olcsón

Atas-velei

Eladó, előszobafal, szennyesszekrény és egyéb háztartási cikk. IV. Str. Bratianu 29. III. emelet 2. 2045

6 állapotban lévő traktor ekével együtt szántási célokra megvételre kerestetik. Sindicaul Agricol Timisoara I. Bulev. Reg. Maria 1. I. emelet. 1865

Autó most generáljavított elegáns, sukkot kocsi jó gumikkal, kevés benzinfogyasztással olcsón eladó. Érdeklődők írjanak „Autó. 30.000” jellegére a kiadóba. 2043

Különféle

Képviselőt keres Bucuresti területére agilis, jó összeköttetésekkel rendelkező fiatalember, aki perfekt a román, magyar és német nyelvben. Cím a kiadóban. 1866

Klinikai képzettséggel cukorbetegségnek és gyomorbetegségnek diétás konyhát nyitok. Jelentkezések délelőtt 11-12, délután 5-6 óra között. III., Str. Domnita Balasa 14. Telefon: 39-73. Ungár Lidi, 1359

Hirdessen a Déli Hírlap-ban

Helyszuke miatt elarusitjuk az őszi szezonra alkalmas női, férfi és gyermek gumi cipőinket páronként 25, 40, 50 és 60 leies árban ARENA GUMIPAR III., a Traian hiddal szemben